

Algemeen Reglement van de Certificering voor de biologische verwerking van organisch-biologisch afval tot grondstof (meststof of bodemverbeterend middel)

Uitgave januari 2019

INHOUDSTAFEL

1	Samenvatting.....	5
2	Definities.....	6
3	Inleiding.....	9
3.1	Algemeenheden van de certificering.....	9
3.2	Toepassingsgebied van de certificering.....	9
3.3	Normatieve verwijzingen.....	11
3.4	Administratieve vereisten en aanvraag.....	12
4	Criteria voor certificeringsinstellingen.....	13
4.1	Taken van de certificeringsinstellingen.....	13
4.2	Criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen.....	13
4.3	Procedure voor aanvraag, beoordeling en behoud van de erkenning.....	13
4.4	Overdracht van dossiers tussen certificeringsinstellingen.....	14
5	Certificeringsvereisten voor producenten.....	16
5.1	Kwaliteitscontrole door de verwerker.....	16
5.1.1	Organisatie van een intern kwaliteitssysteem.....	16
5.1.2	Inputmateriaal en acceptatieprotocol.....	16
5.1.3	Procesvereisten.....	19
5.1.4	Eindproductkwaliteit.....	20
5.1.5	Beredeneerd gebruik van het eindproduct.....	20
5.2	Controle door de certificeringsinstelling.....	21
5.2.1	Inleiding.....	21
5.2.2	Staalname en analyse van eindproducten.....	21
5.2.2.1	Producten.....	21
5.2.2.2	Staalname.....	21
5.2.2.3	Analysepakketten.....	21
5.2.2.4	Frequentie.....	21
5.2.2.5	Beoordeling van analyseresultaten.....	22
5.2.2.6	Rapportering van analyseresultaten.....	22
5.2.3	Audits, audittypes en frequentie.....	22
5.2.3.1	Checklist.....	23
5.2.3.2	Beoordeling van de auditresultaten.....	23
5.2.4	Rapporteringstermijn.....	24
5.3	Beslissing omtrent de certificering.....	24
5.3.1	Beoordeling van de waarnemingen en non-conformiteiten.....	24
5.3.2	Corrigerend actieplan na tekortkomingen.....	25
5.3.2.1	Termijnen.....	25
5.3.2.2	Inhoud van het actieplan.....	25
5.3.2.3	Goedkeuring van het corrigerend actieplan.....	25
5.3.2.4	Evaluatie van de corrigerende maatregelen.....	25
5.3.3	Effectieve certificeringsbeslissing.....	25

5.3.3.1	Toekennen van het keuringsattest.....	25
5.3.3.2	Verlengen van het keuringsattest	26
5.3.3.3	Aanpassen van het keuringsattest	26
5.3.3.4	Intrekken van het keuringsattest.....	26
5.3.4	Beroep	27
6	Bijkomende bepalingen	27
6.1	Inhoud van het keuringsattest	27
6.2	Gebruik van en verwijzing naar het keuringsattest	27
6.3	Bekendmaken van de status van de gecertificeerde bedrijven.....	28
6.4	Wijzigingen van het Algemeen Reglement.....	28
6.5	Geheimhouding	28
7	Bijlagen	28
7.1	Bijlage I: Beschrijving van de producttypes en hygiënisatievereisten.....	29
7.1.1	Inleiding	29
7.1.2	Indeling in producttypes.....	29
7.1.3	Eisen om een voldoende hygiënisatie te kunnen garanderen	30
7.1.3.1	Groencompost.....	30
7.1.3.2	gft-compost.....	30
7.1.3.3	gft-compost van vergisting met nacompostering.....	31
7.1.3.4	OBA-compost	31
7.1.3.5	OBA-mest	32
7.1.3.6	Digestaat.....	32
7.1.3.7	Biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel.....	32
7.2	Bijlage II: Normen en kwaliteitsdoelstellingen	32
7.2.1	Inleiding	32
7.2.2	Samenstellingsvoorwaarden maximum gehalten aan verontreinigende stoffen (VLAREMA Bijlage 2.3.1.A en Bijlage 2.3.1.B)	33
7.2.3	Normen en kwaliteitsdoelstelling per producttype	34
7.2.3.1	Gft-compost en gft-compost van vergisting met nacompostering	34
7.2.3.2	Groencompost.....	34
7.2.3.3	Digestaat(producten)	35
7.2.3.4	OBA-mest	36
7.2.3.5	Biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel.....	36
7.3	Bijlage III: Criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen	37
7.4	Bijlage IV: Analyseprotocol	38
7.4.1	Pakketten en methodes	38
7.4.1.1	Inleiding	38
7.4.1.2	Voor compost, OBA-mest en biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel. 39	
7.4.1.3	Voor digestaat en hieruit afgeleide eindproducten	41
7.4.1.4	Microbiële parameters	42
7.4.2	Staalnamefrequentie	42

1 Samenvatting

Dit Algemeen Reglement beschrijft de certificeringsvoorwaarden (toepassingsgebied, verloop van het certificeringsproces, conformiteitsvereisten, beoordelingskader, beslissing) waaraan een vergunde installatie moet voldoen om te kunnen beschikken over een keuringsattest voor de productie van gft-compost, groencompost en het eindmateriaal van de biologische behandeling van organisch-biologische afvalstoffen voor het gebruik als meststof of bodemverbeterend middel, zoals omschreven in artikel 2.3.1.3. van het VLAREMA.

Naast dit uitvoerende luik, beschrijft het Algemeen Reglement eveneens de voorwaarden waaraan de erkende certificeringsinstellingen moeten voldoen, die de producenten controleren en certificeren. Deze worden beschreven in het organisatorische luik.

Er zijn verschillende vormen van biologische verwerking waarop het systeem van certificering betrekking heeft: compostering, anaerobe vergisting, biothermisch drogen, ... Deze verwerking valt onder het toepassingsgebied van VLAREMA van zodra er organisch-biologische afvalstoffen worden verwerkt. Zowel de eindproducten als de eventuele tussenproducten van de biologische verwerking maken onderdeel uit van de certificering. Een vergunde installatie kan één of meerdere keuringsattesten bekomen.

Het certificeringssysteem is gebaseerd op het principe van de autocontrole: de verwerker van organisch-biologische afvalstoffen past een intern kwaliteitscontrolesysteem toe op zijn bedrijf, waarbij aandacht uitgaat naar input en acceptatie, de kwaliteit van het productieproces, de kwaliteitsborging van het eindproduct en het beredeneerd gebruik ervan. De producent wordt op de toepassing van dit intern kwaliteitssysteem gecontroleerd door een erkende certificeringsinstelling. De bekwaamheid van deze instelling wordt vastgesteld door de minister bevoegd voor het leefmilieu waarbij de OVAM advies verleent. Als instrumenten bij de certificering wordt door de certificeringsinstelling o.a. gebruik gemaakt van bedrijfsaudits, administratieve controles, staalnames en analyses .

De beslissing tot certificering wordt genomen op basis van de bevindingen vastgesteld tijdens de bedrijfsaudits, administratieve controles, de genomen acties bij eventuele tekortkomingen en meerdere analyseresultaten van eind- en tussenproducten.

Het toezicht op de certificering wordt gehouden door de OVAM, die ook het Algemeen Reglement van de Certificering opstelt.

De meest recente versie van het Algemeen Reglement van de certificering is steeds terug te vinden op de website van de OVAM.

2 Definities

administratieve controle	Controle van documenten ter beschikking gesteld door de (kandidaat-) gecertificeerde. Een administratieve controle kan uitgevoerd worden losstaand van een bedrijfsaudit. De beoordeling van een corrigerend actieplan is tevens een vorm van administratieve controle
afvalstof	Elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen
audit	Een procestoets of audit is een onafhankelijk onderzoek naar het functioneren van een proces. Onderzocht wordt of de processen daadwerkelijk worden gevolgd en of ze voldoen aan de gestelde eisen (norm of lastenboek)
bemerking	Wordt gegeven bij een tekortkoming of non-conformiteit (al dan niet ernstig) die kan worden rechtgezet door middel van een corrigerende maatregel
beoordeling	Evaluatie van waarnemingen als voorbereiding tot een certificeringsbeslissing
beroep	Op te starten procedure tegen een beslissing in het kader van de certificering
biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel	eindproduct van de biologische behandeling (dit kan zijn compostering, vergisting of biothermisch drogen) dat niet valt onder een van de andere definities (compost, digestaat of OBA-mest). Er wordt nog onderscheid gemaakt in: <ul style="list-style-type: none"> – gecomposteerd organisch bodemverbeterend middel: dit eindproduct is in overeenstemming met de procesvereisten voor de productie van compost, maar heeft een onvoldoende hoog organische stofgehalte; – gedeeltelijk gecomposteerd organisch bodemverbeterend middel: dit eindproduct is niet in overeenstemming met de procesvereisten voor de productie van compost; – (bio)thermisch gedroogd organisch bodemverbeterend middel: dit eindproduct is gehygiëniseerd door biothermisch drogen, maar voldoet niet aan de productvoorwaarden van OBA-mest.
biologische verwerking	Geheel van processen waarbij micro-organismen instaan voor de omzetting van organisch-biologisch materiaal tot producten die in aanmerking komen om gebruikt te worden als organische meststof en/of bodemverbeterend middel
biothermisch drogen	Gedeeltelijke compostering, waarbij de doelstelling is om het materiaal te hygiëniseren conform de Europese Verordening Dierlijke Bijproducten alsook om een hoeveelheid water te verdampen
Certificeringsinstelling (CI)	Organisatie met wettelijk statuut, erkend voor het uitvoeren van de keuring en certificering van bedrijven vallend onder het toepassingsgebied van dit Algemeen Reglement.

compostering	Gecontroleerd proces waarbij in aanwezigheid van zuurstof door natuurlijke opwarming als gevolg van microbiële afbraakprocessen, vers organisch-biologisch materiaal onder gecontroleerde omstandigheden wordt omgezet in een gehygiëniseerd, gestabiliseerd en gehomogeniseerd product dat als bodemverbeterend middel kan worden gebruikt. Het composteerproces kan voorafgegaan worden door een anaerobe vergistingsstap
compost	Het stabiele, gehygiëniseerde en humusrijke eindproduct van de compostering van selectief ingezameld organisch-biologisch afval en ander biologisch materiaal. De deeltjesgrootte bedraagt maximaal 40mm (>99% doorgang door een zeef van 40mm wordt gegarandeerd).
corrigerend actieplan	Actieplan op te stellen door de (kandidaat-)gecertificeerde en goed te keuren door de certificeringsinstelling waarin een mogelijke oplossing wordt voorgesteld om aan een non-conformiteit tegemoet te komen
digestaat	Het eindproduct van de anaerobe vergisting van selectief ingezameld organisch-biologisch afval (eventueel samen met mest of energiegewassen) met inbegrip van de nabehandeling
gft-afval	Afval zoals omschreven in artikel 1.2.1. § 2 van het VLAREMA
gft-compost	Compost geproduceerd uit gft-afval (eventueel samen met maximaal 25% organisch-biologische bedrijfsafvalstoffen)
gft-compost van vergisting met nacompostering	Compost geproduceerd uit gft-afval (eventueel samen met maximaal 25% organisch-biologische bedrijfsafvalstoffen), waarbij de compostering wordt voorafgegaan door een anaerobe vergisting
groenafval	Het composteerbaar organisch afval dat onder meer vrijkomt in tuinen, plantsoenen, parken, oevers van waterlopen en wegbermen en natuurgebieden
groencompost	Compost geproduceerd uit uitsluitend groenafval
grondstof	Product dat in aanmerking komt om hergebruikt te worden voor een duidelijk bepaald toepassingsgebied. Het materiaal wordt een grondstof indien voldaan is aan de voorwaarden beschreven in VLAREMA, en als het wat dit toepassingsgebied betreft als meststof of bodemverbeterend middel wordt toegepast.
grondstofverklaring	De door de OVAM verleende toelating voor het gebruik van afvalstoffen als grondstof (in dit geval als meststof of bodemverbeterend middel) wanneer wordt voldaan aan alle toepasselijke criteria zoals beschreven in VLAREMA.
hygiënisatie	De behandeling van organisch-biologisch materiaal vóór, tijdens of na de productie van compost of digestaat, die erop gericht is om pathogene organismen voor planten, dieren en mensen af te doden tot op een niveau dat het risico van contaminatie in het verdere proces, de handel en het gebruik wordt geminimaliseerd

keuringsattest	Geïntegreerde kwaliteitsgarantie conform de referentienorm dat het eindproduct in aanmerking komt voor het gebruik als grondstof binnen het gebruiksgebied “gebruik als meststof of als bodemverbeterend middel”, afgeleverd na controle en positieve beoordeling door de certificeringsinstelling
leverancier	Bedrijf waarvan de inputstromen voor de biologische verwerking afkomstig zijn
niet voor menselijke consumptie bestemd dierlijk bijproduct	Elk product van dierlijke oorsprong, afkomstig uit de sectoren dieren, dierlijke producten en de productie, transformatie en distributie van levensmiddelen van dierlijke oorsprong, die door hun aard of om gezondheids- of commerciële redenen niet de bestemming humane consumptie meer krijgen (zie Europese Verordening (EG) 1069/2009 en (EU) 142/2011)
non-conformiteit	Het niet in overeenstemming zijn met een certificeringsvereiste. Dit kan zowel een overschrijding van een productnorm / kwaliteitsvereiste zijn, alsook een tekortkoming m.b.t. de procesvoering
OBA	Organisch-biologisch afval, bestaat per definitie uit groenafval, gft-afval of organisch-biologische bedrijfsafvalstoffen
OBA-compost	Compost geproduceerd uit selectief ingezameld organisch-biologisch materiaal die geen groencompost en geen gft-compost is
OBA-mest	Het eindproduct van het biothermisch drogen van mest en organisch-biologische afvalstoffen
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
oorzaakanalyse	Onderzoek in te stellen door de (kandidaat-)gecertificeerde om de origine van een non-conformiteit te achterhalen
producent	Onderneming die naast organisch-biologische afvalstromen (groen, gft, slib, OBA, ...), eventueel ook energiegewassen, grondstoffen of mest verwerkt via een biologisch proces en hiermee onderhevig is aan de controle en certificering = (kandidaat-)gecertificeerde
product	Tussentijds of op het einde van het biologische verwerkingsproces bekomen materiaal, dat wordt geëvalueerd om gebruikt te worden als grondstof als meststof of bodemverbeterend middel. De term verwijst in deze context niet naar de opsplitsing tussen afvalstof en grondstof (product).
producttype	Ieder type van product dat wordt gekenmerkt door een specifieke omschrijving, met vergelijkbare samenstelling, uitzicht, input waaruit het is geproduceerd, eigenschappen, gebruikstoepassingen of kwaliteitsgaranties
referentienorm	De norm van toepassing op eindproducten van de biologische verwerking van organisch-biologisch afval is de referentienorm voor

	het behalen van een keuringsattest als grondstof (als meststof of bodemverbeterend middel). Waar van toepassing integreert deze norm de meest strikte Vlaamse, federale en Europese vereisten zodat aan alle voorwaarden wordt voldaan.
sanctie	Actie die leidt tot wijziging in de certificatiestatus (intrekking van het certificaat, aanpassing van het certificaat)
vergisting	Gecontroleerd afbraakproces door micro-organismen van organisch-biologisch materiaal in afwezigheid van zuurstof waardoor biogas en een gehomogeniseerd product (= digestaat) worden gevormd.
verwerker	zie producent
VLAREL	Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu
VLAREMA	Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
waarschuwing	Actie van de certificeringsinstelling na een vaststelling van een ernstige overtreding of tekortkoming of nadat een bemerking niet (tijdig) is opgelost

3 Inleiding

3.1 Algemeenheden van de certificering

Het Algemeen Reglement van de Certificering is van toepassing op de productie van ter zake vergunde bedrijven, waarmee wordt bedoeld dat het gaat over eindproducten die vrij verhandelbaar zijn. Voor niet-professionele verwerking geldt dat het eindproduct beperkt is tot eigen gebruik. Hiervoor is afhankelijk van de situatie een aangepaste opvolging van toepassing.

De richtlijnen beschreven in het Algemeen Reglement van de Certificering vormen de basis voor het behalen van een keuringsattest.

De aanpak van de certificering is gestoeld op het referentiekader van ISO 9001:2015 en integreert in één beweging de principes van de autocontrole. Op de verwerkende bedrijven wordt een kwaliteitsborgingsysteem toegepast, dat op zijn efficiëntie wordt gecontroleerd door de certificeringsinstelling. De doelstelling is het produceren van kwaliteitsproducten. Om voldoende inzicht te krijgen in de conformiteit met de certificeringsvereisten wordt door de certificeringsinstelling gebruik gemaakt van audits, administratieve controles en staalnames van de producten. Bij conformiteit met de vereisten wordt een keuringsattest uitgereikt aan het verwerkende bedrijf, voor een specifiek toepassingsgebied (voor één of meerdere producten), beperkt in de tijd. Niet-conformiteit dient aangepakt te worden via actieplannen, die door de certificeringsinstelling worden beoordeeld. Grote tekortkomingen kunnen leiden tot schorsing of intrekking van het keuringsattest en een melding van het niet conform zijn met VLAREMA.

3.2 Toepassingsgebied van de certificering

Van zodra organisch-biologische afvalstoffen worden toegepast in een biologische verwerking voor de productie van meststoffen of bodemverbeterende middelen, schrijft VLAREMA (Bijlage 2.2., Afdeling 1) voor dat het keuringsattest vereist is. Slechts wanneer hieraan voldaan is, kunnen afvalstoffen beschouwd worden als grondstoffen. Dit betekent dat voor alle eindproducten van biologische

verwerking (inclusief de verdere nabehandeling) waarbij het toepassingsgebied in of als meststof of bodemverbeterend middel is, een keuringsattest vereist is. Voor sommige afvalstoffen die volgens VLAREMA Bijlage 2.2. rechtstreeks (zonder biologische verwerking) op de bodem kunnen worden gebracht, is geen keuringsattest vereist, soms wel een grondstofverklaring. Bij elke aanvraag wordt door de certificeringsinstelling nagegaan of deze valt binnen het toepassingsgebied van de certificering.

De achtergrondgedachte van de toekenning van het keuringsattest is het uitoefenen van controle op afvalstoffen voor hergebruik, waardoor wordt verzekerd dat er geen onaanvaardbare diffusie zou plaatsvinden van ongewenste en/of verontreinigende stoffen door het te gebruiken als meststof of bodemverbeterend middel op Vlaamse bodem en om de kwaliteit van de eindproducten te verzekeren.

Wanneer afvalstoffen mee zijn verwerkt met bijvoorbeeld mest of energiegewassen – hoe klein ook de hoeveelheid afvalstoffen – blijft het eindproduct, bij het ontbreken van een keuringsattest, een afvalstof. Indien het eindproduct België verlaat, moet dit gebeuren als een afvalstof en is de Europese Overbrengingsverordening (EVOA 1013/2006) van toepassing, waarbij al dan niet sprake is van kennisgeving aan de bevoegde overheden. Wanneer het gaat over een dierlijk bijproduct moet er voldaan worden aan de voorwaarden uit de Europese Verordening (EG) 1069/2009 en (EU) 142/2011. Indien er wel een keuringsattest aanwezig is en de andere lidstaat dit attest erkent als grondstofverklaring, kan het eindproduct als product worden uitgevoerd (zonder EVOA-procedure). Bovendien geeft het beschikken over een keuringsattest, waarbij niet enkel het product op zich maar ook het productieproces wordt gecontroleerd, bijkomende garanties aan de afnemer, ook in andere lidstaten.

Bij de co-verwerking van mest en energiegewassen met organisch-biologisch afval is het keuringsattest noodzakelijk. Voor eindproducten van biologische verwerking waarbij geen afvalstoffen zijn verwerkt, is VLAREMA niet van toepassing en bijgevolg een keuringsattest niet vereist.

Wanneer eindproducten van de biologische verwerking van organisch-biologische afvalstoffen (met een keuringsattest) niet rechtstreeks als meststof of bodemverbeterend middel worden toegepast, maar in een andere installatie nog verder biologisch worden verwerkt, geldt het statuut van grondstof niet in deze fase, en wordt het volgende proces beschouwd als een deel van de verwerking. De nieuwe eindproducten vallen onder het toepassingsgebied van dit Algemeen Reglement van de Certificering.

Biologische verwerking is het geheel van processen waarbij micro-organismen instaan voor de omzetting van organisch-biologisch materiaal tot producten die in aanmerking komen voor gebruik als organische meststof of bodemverbeterend middel. Onder deze processen vallen o.a. compostering, vergisting, biothermisch drogen, ...

Ook een (niet-biologische) nabehandeling van het eindproduct van de biologische verwerking kan een invloed hebben op de samenstelling, eigenschappen en de gebruiksmogelijkheden. Bijgevolg wordt ook de kwaliteit van de nabehandelde producten in de certificering mee beschouwd.

Tabel 1: Overzicht van het toepassingsgebied waarop het keuringsattest betrekking heeft (VLAREMA)

BEOOGDE GRONDSTOF	HERKOMST EN OMSCHRIJVING	VOORWAARDEN INZAKE SAMENSTELLING
gft- en groencompost	vergunde inrichting voor de compostering of vergisting van groenten-, fruit- en tuinafval met maximaal 25% organisch-biologische bedrijfsafvalstoffen of van organisch afval dat vrijkomt in tuinen, plantsoenen, parken en langs wegbermen	artikel 2.3.1.1 en 2.3.1.3
Eindmateriaal van de biologische behandeling van organisch-biologische	vergunde inrichting voor de biologische verwerking van organisch-biologische bedrijfsafvalstoffen al dan niet in combinatie met dierlijke mest	artikel 2.3.1.1 en 2.3.1.3

Bedrijven kunnen zich ook vrijwillig aanbieden voor een kwaliteitscontrole en certificering, met name wanneer ze niet binnen het toepassingsgebied van de certificering vallen. Het Algemeen Reglement van de Certificering is dan ook op deze bedrijven van toepassing.

De verschillende producttypes (benamingen) die worden gebruikt in de certificering zijn weergegeven in Bijlage I. De normen en kwaliteitsdoelstellingen zijn opgenomen in Bijlage II.

3.3 Normatieve verwijzingen

De verplichtingen die worden gesteld in het kader van de Vlaamse afvalstoffen- en materialenwetgeving doen geen afbreuk aan de andere wettelijke bepalingen die van toepassing kunnen zijn bij de biologische verwerking, het verhandelen en het gebruik van de eindproducten van de biologische verwerking, zoals onder meer:

VLAAMSE WETGEVING:

- Omgevingsvergunning;
- Mestdecreet (decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen) en uitvoeringsbesluiten;
- Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA);
- Besluit Dierlijke Bijproducten;
- Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

FEDERALE WETGEVING:

- Koninklijk besluit betreffende het in de handel brengen en gebruiken van meststoffen, bodemverbeterende middelen en teeltsubstraten (KB van 28 januari 2013);
- Koninklijk besluit van 16 januari 2006 betreffende registraties, erkenningen en toelatingen voor operatoren actief in de voedselketen;
- Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.

EUROPESE WETGEVING:

- Europese verordening betreffende niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (EG 1069/2009 en EU 142/2011);
- Europese Verordening inzake overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap (EVOA – 1013/2006);
- Kaderrichtlijn Afvalstoffen (2008/98/EG).

ANDERE REFERENTIEDOCUMENTEN:

- Best beschikbare technieken voor composteer- en vergistingsinstallaties (VITO, juni 2005);
- Best beschikbare technieken voor mestverwerking (VITO, januari 2007);
- Best beschikbare technieken voor (mest)covergistingsinstallaties (VITO, februari 2012);
- Uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval;
- Actieplan Duurzaam beheer van Biomassa(rest)stromen 2015 - 2020.

Deze lijst is niet limitatief.

3.4 Administratieve vereisten en aanvraag

De vraag om te starten met de kwaliteitscontrole door de certificeringsinstelling wordt gesteld door de producent, in het beste geval nog vóór het opstarten van de productie, zodat de nodige voorbereidingen kunnen genomen worden. De aanvraag door de kandidaat-gecertificeerde wordt door de certificeringsinstelling behandeld binnen de 3 weken.

Er wordt door de certificeringsinstelling niet-discriminerend opgetreden m.b.t. een aanvraag: de aanvraag van elk bedrijf dat activiteiten uitvoert die in overeenstemming zijn met het werkingsgebied moet door de certificeringsinstelling onderzocht worden. De certificeringsinstelling zal op vraag van de producent ook voldoende informatie verschaffen om de aanvraag op te stellen.

Als voorwaarde moet de kandidaat-gecertificeerde in orde zijn met de omgevingsvergunning voor de activiteiten waarop de aanvraag betrekking heeft.

Na het voldoen aan de administratieve verplichtingen en de betaling van de nodige bijdragen wordt van start gegaan met de certificering.

4 Criteria voor certificeringsinstellingen

Dit hoofdstuk beschrijft de voorwaarden voor de certificeringsinstellingen, die in navolging van het VLAREMA, keuringsattesten uitreiken aan de bedrijven die vallen onder het toepassingsgebied van dit Algemeen Reglement. Elke certificeringsinstelling dient over een erkenning te beschikken, die wordt afgeleverd door de bevoegde minister, op basis van het advies van de OVAM. Bij de uitvoering van hun taken dienen een aantal engagementen te worden nagekomen.

4.1 Taken van de certificeringsinstellingen

De certificeringsinstellingen voeren de nodige certificeringsactiviteiten op het terrein uit. Hun taken zijn:

- 1 de uitvoering en opvolging van monsternemingen en audits en de opvolging van analyses conform het Algemeen Reglement van de Certificering;
- 2 de aflevering, schorsing of intrekking van keuringsattesten conform het Algemeen Reglement van de Certificering;
- 3 de bekendmaking van de status van certificering van de bedrijven via een maandelijks overzicht van de afgeleverde, geschorste of ingetrokken keuringsattesten op de website van de certificeringsinstelling, en dit tegen de 10^e dag van elke maand;
- 4 de aanwezigheid op de vergaderingen van de OVAM, om:
  - verslag uit te brengen over de stand van zaken omtrent de keuringsattesten (audits, actieplannen opgelegd naar aanleiding van non-conformiteiten) bij vergunde inrichtingen voor het verwerken van organisch-biologische afvalstoffen, alsook om;
  - onderwerpen te bespreken die betrekking hebben op de activiteiten van de certificeringsinstellingen.
- 5 tweejaarlijkse rapportering over de certificeringsactiviteiten, o.a. door middel van een audit. OVAM duidt hiervoor een auditor aan.

De frequentie van audits en staalnames die de certificeringsinstellingen moeten uitvoeren en opvolgen, wordt verder beschreven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

4.2 Criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen

Elke certificeringsinstelling die de taken wil uitvoeren, moet hiervoor erkend zijn. De erkenning wordt toegekend door de bevoegde minister, op basis van een aantal specifieke erkenningscriteria. Elke certificeringsinstelling wordt hierop gecontroleerd door de auditor aangeduid door de OVAM, waarna een advies wordt uitgebracht voor erkenning. De criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen zijn opgenomen in Bijlage III.

4.3 Procedure voor aanvraag, beoordeling en behoud van de erkenning

Elke certificeringsinstelling dient over een erkenning te beschikken, die wordt afgeleverd door de bevoegde minister. Om over een erkenning te beschikken, dient volgende procedure te worden doorlopen:

Stap	Omschrijving	door	gericht aan	termijn	opmerking
1	Indienen formulier aanvraag tot erkenning	CI	Minister		Dit formulier kan opgevraagd worden bij de OVAM
2	Onderzoek ontvankelijkheid aanvraag	OVAM		2 weken	Nagaan of de instelling een rechtszettel heeft, de aanvraag relevant is, het formulier correct is ingevuld, ...
3	Berichtgeving	OVAM	CI		

	ontvankelijkheid				
4	Indienen gedetailleerd dossier voor erkenning	CI	OVAM		
5	Interpretatie en beoordeling van het dossier	OVAM		4 weken	Aanvraagdossier nakijken, en eventueel bijkomende vragen stellen. Indien informatie ontbreekt in het dossier wordt de behandelingstermijn opgeschort totdat de gevraagde informatie werd ontvangen.
6		OVAM	auditor		
7	Controle door kwaliteitsauditor	Auditor	CI	6 weken	
8	Verslag door auditor	Auditor	OVAM		
9	Ontwerpbeslissing over aanvraag tot erkenning	OVAM	Minister	1 maand	
10	Ministerieel besluit	minister			
11	Eventuele vraag voor tussentijdse controle	OVAM	auditor		Kan ook op bijv. vaste termijnen zonder specifieke vraag;
12	Tussentijdse controle door auditor met verslag en advies naar de OVAM	Auditor	OVAM		
13	Tussentijdse evaluatie van de erkenning	OVAM			Controleren of nog steeds aan alle voorwaarden is voldaan. Indien niet, dan stap 14 en volgende
14	Indienen vraag tot intrekken erkenning	OVAM	Minister		
15	Ministerieel besluit	Minister			

CI Certificeringsinstelling

Eens een erkenning is gehaald, zal de certificeringsinstelling ook tussentijds tijdens de periode van de erkenning geëvalueerd worden om na te gaan of nog steeds aan alle criteria van de erkenning is voldaan. De auditor stelt hiervoor een auditplan op. Voor nieuwe certificeringsinstellingen wordt een systeemaudit uitgevoerd vooraleer de erkenning kan worden uitgereikt. Nadat certificeringsinstellingen erkend zijn, wordt tweejaarlijks een opvolgingsaudit uitgevoerd, die kan bestaan uit minimaal een administratief gedeelte en eventueel aangevuld met een praktijkgedeelte (audit op het terrein).

4.4 Overdracht van dossiers tussen certificeringsinstellingen

De aanvraag voor certificering dient contractueel te worden vastgelegd tussen het bedrijf en de certificeringsinstelling. Het contract kan worden opgezegd minstens 3 maanden voor de overdracht. Het is de opdracht van het bedrijf zelf om kenbaar te maken dat men wenst over te stappen van de ene naar een andere certificeringsinstelling. De opzeg dient te gebeuren volgens de voorwaarden opgenomen in de overeenkomst met de huidige certificeringsinstelling, en dient kenbaar te worden gemaakt via een aangetekend schrijven aan de huidige certificeringsinstelling. De OVAM dient tevens op de hoogte te worden gesteld door middel van een kopie van de opzeg en van de bevestiging van het contract bij de nieuwe certificeringsinstelling.

Wanneer een bedrijf het lopend contract heeft opgezegd en een nieuw contract met een andere certificeringsinstelling heeft afgesloten, kunnen de certificeringsactiviteiten door de nieuwe certificeringsinstelling op het bedrijf worden opgestart.

De bedrijven die overstappen naar een andere certificeringsinstelling moeten dit kunnen doen zonder dat dit consequenties heeft voor de status van certificering. De afzet van de eindproducten mag, wanneer aan alle criteria is voldaan, niet in het gedrang komen.

Het lopende keuringsattest heeft niet noodzakelijk een einddatum die overeen komt met de einddatum van het contract. De huidige certificeringsinstelling stelt gelijktijdig met het verlengen van het keuringsattest een overdrachtsdocument op, dat de status van certificering beschrijft van het bedrijf op het tijdstip van uitgifte van het keuringsattest. De verantwoordelijkheid van de huidige certificeringsinstelling geldt dan tot de einddatum van het oorspronkelijke contract.

De nieuwe certificeringsinstelling kan op basis van het overdrachtsdocument en de beschikbare informatie op het bedrijf (historiek certificering) een tijdelijk keuringsattest opstellen dat geldig is tot maximaal 3 maanden na de overdracht. Vóór het verstrijken van deze einddatum moet de nieuwe certificeringsinstelling de nodige certificeringsactiviteiten uitvoeren, zoals omschreven in het Algemeen Reglement van de Certificering, en kan in geval van conformiteit aan het bedrijf een nieuw keuringsattest (voorlopig keuringsattest) uitreiken.

De OVAM wordt op de hoogte gesteld van de overdracht.

5 Certificeringsvereisten voor producenten

5.1 Kwaliteitscontrole door de verwerker

Het certificatiesysteem is gebaseerd op het principe van de autocontrole, waarbij de producent een intern kwaliteitssysteem opzet, dat door de certificeringsinstelling wordt gecontroleerd op efficiëntie en toepassing.

5.1.1 Organisatie van een intern kwaliteitssysteem

De producent ontwikkelt en implementeert een geschikt kwaliteitssysteem, dat voldoende rekening houdt met de vereisten voor de productie van kwaliteitsvolle eindproducten en het duurzaam eindgebruik. Hiervoor wordt een kwaliteitshandboek opgesteld met verschillende procedures die beschikbaar zijn tijdens bedrijfsaudits.

Er wordt door de directie een verklaring opgesteld die aangeeft dat het bedrijf zich engageert de nodige kwaliteitgaranties in te bouwen en het kwaliteitsbeleid minstens jaarlijks te evalueren. De globale benadering die gevolgd wordt bij de beoordeling van product- en proceskwaliteit is het principe van de integrale keten beheersing (IKB). De verantwoordelijkheden binnen het bedrijf worden vastgelegd in een organisatieschema, zodat duidelijk is welke personen (met vervangers) voor welke taken de eindverantwoordelijkheid dragen. Uit het kwaliteitshandboek moet duidelijk blijken welke controleprocedures door de verwerker worden toegepast en hoe de monitoring van de input, het proces en de producten zelf verlopen. Er dient een procedure te zijn die beschrijft op welke wijze afwijkende producten worden behandeld (via alternatieve verwerking, via voorbehandeling, afvoer, ...) en hoe ze worden onderscheiden van de kwaliteitsvolle producttypes waarvoor een certificaat is uitgereikt. Er dient eveneens een procedure te zijn voor het toepassen van corrigerende en preventieve maatregelen om de procesvoering verder te optimaliseren. Tot slot dient er een klachtenprocedure aanwezig te zijn en gevolgd te worden.

5.1.2 Inputmateriaal en acceptatieprotocol

Van essentieel belang in de kwaliteitsproductie zijn de gebruikte inputstromen (organisch-biologische afvalstoffen) in het proces. Deze dienen aan strikte voorwaarden te voldoen (o.a. fysieke verontreiniging, chemische of biologische contaminatie, versheid, type inputmateriaal, ...) alvorens ze mogen verwerkt worden. De verwerker is verantwoordelijk voor de inputcontrole bij aanvoer op de verwerkingsite en past hierbij een strikt acceptatieprotocol toe.

Er is geen algemene limitatieve lijst van toegelaten inputstromen beschikbaar. Als algemeen criterium voor aanvaarding wordt gekeken naar de voorwaarden zoals beschreven in VLAREMA.

Het is verboden om een afvalstof of beoogde grondstof te mengen met een of meer andere materialen om door de lagere concentratie van een of meer in de afvalstof aanwezige stoffen:

- 1° voor de aldus verdunde afvalstof een verwijderingsmethode in aanmerking te laten komen die voor de niet-verdunde afvalstof niet is toegelaten;
- 2° een afvalstof die moet worden verwijderd, alsnog nuttig te kunnen toepassen;
- 3° een afvalstof of beoogde grondstof die niet in aanmerking komt om te worden aangewend als of omgevormd tot een grondstof, alsnog te kunnen aanwenden als of om te vormen tot een grondstof.

Alle inputstromen moeten voldoen aan de samenstellingsvoorwaarden voor het gebruik als meststof of bodemverbeterend middel, zoals beschreven in Bijlage 2.3.1.A en Bijlage 2.3.1.B van VLAREMA. Tevens mogen de inputstromen overeenkomstig artikel 2.2.1. van het VLAREMA geen andere schadelijke stoffen bevatten die een gevaar vormen voor de gezondheid van de mens en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen inhouden.

De volgende praktische modaliteiten zijn tevens van toepassing:

- Er kan in bepaalde gevallen een afwijking worden toegestaan¹ van analyse van de parameterlijst zoals voorgesteld in Bijlage 2.3.1.A van VLAREMA op basis van een beschrijving van het productieproces en garantiestelling door de leverancier van de inputstromen. Hierbij is het aangewezen productfiches te hebben die het ontstaan van de afvalstroom aanduiden, en hierbij de kritische controlepunten aanwijzen, vergezeld van een verklaring op erewoord dat de geleverde afvalstof is ontstaan zoals aangegeven.
- Elke aangeleverde afvalstroom wordt minstens visueel geïnspecteerd bij de acceptatieprocedure.
- De afvalstroom moet gecontroleerd worden op onzuiverheden die het verwerkingsproces kunnen verstoren. Een maximale hoeveelheid onzuiverheden van 2% (w/w) is aanvaardbaar.
- Alle verwerkte inputstromen hebben een toegevoegde waarde in het proces en/of een landbouwkundige waarde voor het eindproduct. Het eindproduct heeft een gegarandeerd minimaal gehalte aan plantennutriënten en bodemverbeterende stoffen, wanneer het aan een dosering wordt toegediend zoals bepaald door de meest beperkende factor volgens de van kracht zijnde wetgeving.
- Enkel de stromen zoals beschreven in de omgevingsvergunning mogen worden verwerkt.

Er moet een alternatief in voege zijn om inkomende stromen die niet voldoen terug te laten nemen door de leverancier of op een alternatieve wijze te verwerken indien terugname niet mogelijk is. De aanvaarding is een verantwoordelijkheid van de verwerker, en er dient een positieve acceptatie te gebeuren van alle inputstromen (bv. een acceptatiedocument, goedkeuring) die op het bedrijf worden verwerkt, eerder dan enkel een afkeuring van de stromen die niet voldoen. De producent zal, in functie van de risico-klasse, een analyse kunnen voorleggen van de inputstromen (zelf uitgevoerd of opgevraagd bij de leverancier) die aantoont dat deze geschikt zijn voor verwerking tot meststof of bodemverbeterend middel. Een regeling met betrekking tot de verklaring i.v.m. de producentverantwoordelijkheid moet getroffen worden met de leverancier van de afvalstroom.

Er dient door de producent een risicoanalyse uitgevoerd te worden voor de inputstromen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar het type van inputstroom. Deze zal de mate van interne controle mee bepalen. De OVAM heeft hiervoor een indelingskader opgesteld:

Klasse 1: laag risico

Deze risicoklasse omvat monostromen: deze hebben een constante samenstelling, de herkomst en het productieproces is gekend, ze zijn visueel controleerbaar, indien de afvalstroom is afgekeurd of uit de handel is gehaald is de reden hiervoor gekend en vormt dit geen aanleiding tot een milieukundig of voedselveiligheidsprobleem.

Enkele voorbeelden zijn: groenafval, gft-afval, keukenafval, verpakte voedingsmiddelen die niet omwille van een contaminatie uit de handel zijn genomen (de verpakking mag bij het ontpakken geen nadelige invloed hebben op de kwaliteit van de uiteindelijke inputstroom), fruit en groenten of resten ervan die vrijkomen bij een eerste fysische bewerking (wassen, sorteren, versnijden, verpakken, ...), niet verkochte loten, stromen die rechtstreeks afkomstig zijn van de landbouw, ...
Voor inputstromen van risico-klasse 1 is geen inputanalyse vereist.

---

¹ Op 20.12.2017 werd door de OVAM, overeenkomstig Artikel 2.2.8.§2 van het Vlarema een vrijstelling gegeven op de te analyseren parameters voor bodemverbeterende middelen, alsook voor de inputstromen voor verwerking tot meststof of bodemverbeterend middel voor de parameterpakketten: gechloroerde solventen (VOC), chloorbenzenen, monocyclische aromatische koolwaterstoffen, alkanen en PCB. Het analysepakket wordt hierdoor beperkt tot de volgende parameters: zware metalen (8), PAK (16) en minerale olie. Dit geldt voor compost- en digestaatproducten met een volwaardig keuringsattest afgeleverd volgens de kwaliteitscontrole zoals beschreven in dit Algemeen Reglement van de Certificering. Voor analyse van de inputstromen zijn hierdoor eveneens specifieke voorwaarden van toepassing: de vrijstelling van bovenstaande parameters uit het wettelijk geldende analysepakket op inputstromen voor verwerking zijn enkel van toepassing voor producenten die een geldig volwaardig keuringsattest hebben voor hun eindproducten, en enkel op deze inputstromen die niet als risico-klasse 3 zijn ingedeeld.

Klasse 2: matig risico

Deze klasse omvat inputstromen waarvan de mogelijke risico's moeilijker in te schatten zijn, maar met een gekende oorsprong en beperkte schommelingen in samenstelling.

Er wordt een back-up-staal van deze stromen koel bewaard (gedurende 2 tot 3 maanden). Indien nodig kan dit later geanalyseerd worden.

Enkele voorbeelden: biologisch en fysicochemisch slib, flotatievet, omwille van aanvaardbare verontreinigingen afgekeurde voedingswaren, inputstromen waarvan het gehalte van één bepaalde parameter de normwaarde benadert, mengsel van ontpakte voormalige voedingsmiddelen, mengsel van conforme inputstromen dat onderhevig is aan externe kwaliteitscontrole (biomixen met een gebruikersattest) ...

Inputstromen van risico-klasse 2 moeten minstens 1 keer per jaar geanalyseerd worden.

Klasse 3: hoog risico

Deze klasse omvat inputstromen waarbij voor meerdere parameters de norm benaderd wordt, afvalmixen die niet worden opgevolgd door een extern keuringsorganisme, stromen met een fluctuerende samenstelling (bv vetputafval), stromen waarvoor de herkomst niet duidelijk is.

Er wordt een back-up-staal van deze stromen koel bewaard (gedurende 2 tot 3 maanden). Indien nodig kan dit later geanalyseerd worden.

Voor stromen van risico-klasse 3 wordt het aantal analyses opgetrokken naar minstens een aantal berekend volgens de formule $1 + X/10.000$ waarbij X = de verwerkte hoeveelheid van deze inputstroom op jaarbasis (uitgedrukt in ton, formule wordt altijd naar boven afgerond). Er wordt door de certificeringsinstelling een werkwijze voorgesteld voor specifieke gevallen. Vetputafval waarvan de herkomst en oorsprong per ophaling gekend is en waarbij voldaan is aan de specifieke voorwaarden omtrent inzameling, risicoanalyse en back-up-staalname, kan ingedeeld worden onder risico-klasse 2.

De staalnames van de inputstromen behoren tot de autocontrole van de bedrijven, en kunnen door het bedrijf zelf worden uitgevoerd volgens de staalnamemethodes beschreven in het Compendium voor Monsterneming en Analyse van Afvalstoffen (CMA). De analyses moeten worden uitgevoerd door de OVAM erkende laboratoria voor de analysematrices in kwestie en volgens het CMA. Een elektronische versie van het Compendium voor Monsterneming en Analyse is online terug te vinden op de website van de VITO: <http://www.emis.vito.be/referentielabo-ovam>.

Er dient een leveranciersbeoordeling te worden uitgevoerd op regelmatige basis (per jaar), voor elke leverancier van afvalstromen.

Er moet een overeenkomst worden afgesloten met de leverancier waarin duidelijk de vereisten worden opgesomd waaraan de inputstromen moeten voldoen. Dit kan onder de vorm van een contract dat wordt ondertekend door de leverancier.

Er dient een register te worden bijgehouden van alle geaccepteerde en verwerkte inputstromen, alsook van de geweigerde afvalstromen. Parameters die worden bijgehouden zijn o.a. type materiaal, verwijzing naar het ontstaan van de afvalstroom (proces waarvan het afkomstig is), producent, datum van levering, leverancier/transporteur, uniek identificatienummer, hoeveelheid, EURAL-code, risico-klasse, ...

De afvalstoffen moeten op een correcte wijze, zonder dat er kwaliteitsverlies of milieuhinder plaatsvindt, worden opgeslagen vooraleer ze in het biologische verwerkingsproces worden ingezet. De inputstromen worden verwerkt volgens de snelheid zoals beschreven in de procedures (maximale opslagtermijnen).

Het principe van traceerbaarheid dient te worden toegepast op het bedrijf. In geval van mogelijke problemen tijdens het proces of in het eindproduct moet de verwerker kunnen traceren welke mogelijke oorzaken hiervoor kunnen zijn. Handelingen om de traceerbaarheid te verfijnen zijn o.a. het tijdelijk bewaren van back-up-stalen per levering of per type inputstroom, het apart opslaan en

registreren van verschillende vrachten of per type inputstroom, een registratie van het in proces brengen van een bepaalde afvalstroom, ...

Bij de acceptatie van inputstromen die vallen onder het toepassingsgebied van de Europese Verordening Dierlijke Bijproducten moet voldaan worden aan alle bepalingen die hierbij van toepassing zijn.

Wanneer co-vergistingsinstallaties, die volgens dit Algemeen Reglement worden gecontroleerd en gecertificeerd, OBA-mixen verwerken die door een externe producent worden aangeleverd, is er in de praktijk geen traceerbaarheid mogelijk naar de individuele afvalstromen die het onderdeel uitmaken van deze energiemix. Deze informatie wordt door de leverancier van de OBA-mix vaak niet ter beschikking gesteld. Ook zou dezelfde informatie dan door elke co-vergistingsinstallatie steeds opnieuw moeten worden opgevraagd.

Om de nodige garanties te kunnen geven m.b.t. de bruikbaarheid van de inputstromen voor vergisting, is het nodig dat er een controle wordt uitgevoerd in een eerdere schakel van de verwerking, nl. bij de bedrijven die dergelijke energiemixen op de markt brengen. Door middel van het toekennen van een gebruiksattest (zijnde het bewijs van externe onafhankelijke controle), kan deze OBA-mix dan zonder controle van de individuele afvalstoffen door de verwerkingsinstallatie gebruikt worden als inputstroom bij de vergisting. De erkende certificeringsinstellingen kunnen in dit kader ook een kwaliteitsopvolging aanbieden aan producenten van OBA-mixen. Hierdoor kan de OBA-mix in een lagere risico-klasse ingedeeld worden (risico-klasse 2 i.p.v. risico-klasse 3).

5.1.3 Procesvereisten

Er moet een grondige beschrijving worden opgemaakt die alle stappen in het productieproces weergeeft, met inbegrip van eventuele nabehandeling van het eindproduct.

Het biologische verwerkingsproces moet worden uitgevoerd in conformiteit met de best beschikbare technieken voor de uitgevoerde verwerkingsmethode(s).

Tijdens het proces moeten er voldoende maatregelen worden genomen om bij afwijkende omstandigheden te kunnen bijsturen. Controle van de kwaliteit door tussentijdse metingen of bijsturing van het proces (monitoring) in functie van o.a. de hygiënisatie van het eindproduct moet beschreven zijn in procedures. De belangrijkste procesparameters die een indicatie geven over de kwaliteit van het product, moeten worden geregistreerd in functie van de tijd.

De hygiënisatie van het eindproduct moet uitgevoerd worden volgens de voorwaarden die voor het betreffende proces en/of de ingaande stromen vereist zijn.

Gedurende het ganse proces moet erover gewaakt worden dat er geen contaminatie gebeurt, bijvoorbeeld door reeds gehygiëniseerd materiaal in contact te brengen met vers materiaal (niet-gehygiëniseerd), door het werken op verontreinigde locaties of door het gebruik van materiaal en machines voor verschillende activiteiten op dezelfde site.

Er moet een beschrijving beschikbaar zijn die weergeeft op welke wijze het materiaal wordt behandeld (op alternatieve wijze) wanneer zich tijdens het proces afwijkingen voordoen van de gewenste situatie.

Tijdens het proces dient de traceerbaarheid zo goed mogelijk behouden te blijven. Dit gebeurt door in discontinue processen (bv. compostering in een afgelijnde hoop) een nummering per batch aan te houden, en in continue processen (bv. voeding van een vergistingsinstallatie) de tijdstippen en samenstelling van de voeding te registreren. Dit moet mogelijk maken achteraf (een gedeelte van) de traceerbaarheid te doorlopen.

Indien er nog sprake is van een nabewerking, dan moeten de procesfactoren hiervoor ook onder controle worden gehouden. De producent moet aangeven dat deze nabehandeling intrinsiek deel uitmaakt van het productieproces, aangezien dit het type eindproduct mee kan bepalen.

5.1.4 Eindproductkwaliteit

De verwerker ziet erop toe dat het eindproduct van de biologische verwerking voldoet aan de gestelde kwaliteitscriteria (samenstelling). Hij doet dit door op regelmatige tijdstippen metingen uit te voeren en het materiaal te bemonsteren voor analyses (in overeenstemming met de minimale frequentie van staalname en analyse in Bijlage IV). De nodige analyses moeten te allen tijde kunnen voorgelegd worden aan de certificeringsinstelling. Er kunnen geen andere producten worden geproduceerd dan de producttypes die zijn opgegeven door de producent (zie Bijlage I). De variabiliteit van het eindproduct moet zo laag mogelijk worden gehouden. Er moet over gewaakt worden dat er geen contaminatie optreedt van het eindproduct door reeds gehygiëniseerd materiaal in contact te brengen met vers materiaal (niet-gehygiëniseerd), door het werken op verontreinigde locaties of door het gebruik van materiaal en machines voor verschillende activiteiten op dezelfde site.

Wanneer de wetgeving dit vereist, moeten de staalnames uitgevoerd worden door hiervoor erkende staalnemers.

De analyses moeten worden uitgevoerd door door de OVAM erkende laboratoria voor de analysematrices in kwestie en volgens het Compendium voor Monsterneming en Analyse. Een elektronische versie van het Compendium voor Monsterneming en Analyse is online terug te vinden op de website van de VITO: <http://www.emis.vito.be/referentielabo-ovam>.

De lijst met de erkende laboratoria is terug te vinden op de website van de OVAM (<http://www.ovam.be>).

De analyseresultaten moeten in overeenstemming zijn met de geldende normen en kwaliteitsdoelstellingen weergegeven in Bijlage II voor het betreffende producttype.

De eindproducten moeten worden opgeslagen op een wijze (locatie, tijdstip) waarbij er geen kwaliteitsverlies optreedt en de traceerbaarheid kan behouden blijven.

Er dient een outputregister te worden bijgehouden van alle producten die worden afgeleverd. Dit register dient minstens 5 jaar bewaard te worden op het bedrijf en bevat minstens:

- 1° de hoeveelheid grondstoffen in ton, kubieke meter, liter of kilogram;
- 2° De aard en de samenstelling van de grondstoffen, met vermelding van de materiaalcode, vermeld in artikel 7.2.2.1 van het VLAREMA;
- 3° de beoogde toepassingswijze van de grondstoffen: dispers gebruik, gebruik als brandstof of ander gebruik in een ingedeelde inrichting;
- 4° indien van toepassing, naam en adres van de gebruiker en voor Belgische ondernemingen het ondernemingsnummer, voor buitenlandse het btw-nummer.

Het analyseprotocol is opgenomen in Bijlage IV.

Er moet op de bedrijven een procedure beschikbaar zijn voor beheersing van afwijkende producten voor het geval niet kan worden voldaan aan de basiskwaliteitsvereisten voor de eindproducten.

5.1.5 Beredeneerd gebruik van het eindproduct

De eigenschappen van de verschillende eindproducten moeten voldoende duidelijk gecommuniceerd worden naar de afnemer (landbouwkundige waarde, garantie van hygiëniseratie, toepassingsvoorwaarden, samenstelling, dosering). Het product wordt maar als een grondstof beschouwd, wanneer het effectief op een beredeneerde wijze wordt gebruikt in een toepassing die

voor dit product geschikt is. Deze communicatie kan via etikettering op de verpakking of via begeleidende informatiefiches bij het transport in bulk. Bij het communiceren van de eigenschappen en de samenstelling van de geproduceerde meststoffen of bodemverbeterende middelen moet rekening gehouden worden met de geldende wetgeving inzake etikettering en productgarantie.

Wanneer inputstromen worden verwerkt waarvoor er qua gebruik van het eindproduct beperkingen van toepassing zijn, moet deze informatie ook aan de afnemer worden verstrekt.

5.2 Controle door de certificeringsinstelling

5.2.1 Inleiding

De certificeringsinstelling voert zijn activiteiten uit volgens een systeem van onafhankelijke certificering bij de verwerkende bedrijven. In het kader van de certificering wordt het interne kwaliteitssysteem dat wordt toegepast door de producent gecontroleerd aan de hand van bedrijfsaudits en administratieve controles, en worden er staalnames voor analyse uitgevoerd om de conformiteit met de productvereisten na te gaan. Jaarlijks wordt door de certificeringsinstelling een controleplan opgesteld (aantal, tijdstip, voorwaarden, inhoud van de controles).

Bij conformiteit met de vereisten wordt een keuringsattest uitgereikt, dat garandeert dat de producten kunnen beschouwd worden als grondstof.

5.2.2 Staalname en analyse van eindproducten

5.2.2.1 Producten

Al naar gelang het inputmateriaal, het proces, de hygiënisatie en de uiteindelijke productkwaliteit wordt een onderverdeling gemaakt in producttypes. Een beschrijving van de verschillende producttypes is opgenomen in Bijlage I.

5.2.2.2 Staalname

De staalname zelf wordt uitgevoerd door een medewerker van de certificeringsinstelling. De methodes voor staalname opgenomen in het CMA worden hierbij gevolgd. De staalnemer dient over een erkenning te beschikken zoals bepaald door VLAREL. De staalnemer zal ter plaatse de omstandigheden van de staalname inschatten. Er wordt een staalnameformulier ingevuld bij elke staalname.

5.2.2.3 Analysepakketten

De analyses dienen te worden uitgevoerd volgens de methodes beschreven in het Compendium voor Monsterneming en Analyse (CMA). Een elektronische versie van het Compendium voor Monsterneming en Analyse is online terug te vinden op de website van de VITO: <http://www.emis.vito.be/referentielabo-ovam>.

De laboratoria moeten door de OVAM erkend zijn. Een beschrijving van de verschillende analysepakketten is beschreven in Bijlage II.

5.2.2.4 Frequentie

De frequentie van staalname en analyse is functie van de verwerkingscapaciteit op jaarbasis, en is opgenomen in Bijlage IV.

5.2.2.5 Beoordeling van analyseresultaten

De beoordeling van de analyseresultaten door de certificeringsinstelling gebeurt enerzijds per staalname, en er wordt per parameter een beoordeling gemaakt van de meetwaarde. Hiervoor worden de resultaten van praktijkanalyses van vergelijkbare producten gebruikt, waaruit beoordelingsklassen zijn opgesteld. Er wordt eveneens nagekeken of aan alle normen is voldaan. In functie van de ernst van een eventuele overschrijding, kunnen door de certificeringsinstelling bijkomende staalnames uitgevoerd en/of opgelegd worden, en moeten er door de producent acties ondernomen worden.

Er gebeurt anderzijds voor groencompost, OBA-compost, gft-compost en gft-compost van vergisting met nacompostering een beoordeling van een voortschrijdende reeks van analyses, en dit om de actuele productkwaliteit binnen een bepaalde productcategorie (met inbegrip van variaties) te beoordelen. Het minimale aantal analyses is:

- 5 met het standaardpakket;
- 3 met zware metalen (uitgez. Hg en As);
- 1 met Hg en As.

De voortschrijdende reeks geldt als criterium bij de toekenning en/of evaluatie van een keuringsattest. Hiervoor worden de kwaliteitsdoelstellingen gebruikt zoals weergegeven voor de verschillende producttypes in Bijlage II.

Voor de andere eindproducten van de biologische verwerking wordt eveneens een voortschrijdende reeks van analyseresultaten opgesteld en gebruikt als criterium voor de toekenning en/of evaluatie van een keuringsattest, afgewogen ten opzichte van de referentienorm.

In uitzonderlijke gevallen en rekening houdend met artikel 2.2.2. van het VLAREMA, kan de certificeringsinstelling, wanneer er een overschrijding is vastgesteld van een genormeerde parameter van VLAREMA Bijlage 2.3.1.A of Bijlage 2.3.1.B op een individueel analyseresultaat, toch beslissen om een aangepast (tijdelijk) keuringsattest uit te reiken, waarbij er een gebruiksbeperking wordt opgelegd. In deze gevallen zal de certificeringsinstelling de maximaal toelaatbare dosering berekenen op basis van de normen die hiervoor vastgelegd zijn in VLAREMA Bijlage 2.3.1.C, en dit als bijlage aan het tijdelijk keuringsattest toevoegen.

5.2.2.6 Rapportering van analyseresultaten

De analyseresultaten worden door de certificeringsinstelling aan de producent bezorgd ten laatste 3 weken na het ontvangen van de resultaten van het laboratorium. Deze resultaten worden steeds verwacht binnen de 4 weken na staalnamedatum. Bij heranalyse of in uitzonderlijke omstandigheden kan deze termijn verlengd worden. De producent wordt hier dan steeds van op de hoogte gesteld.

5.2.3 Audits, audittypes en frequentie

Centraal in de kwaliteitsopvolging staat het principe van de autocontrole, waarbij de producenten een eigen kwaliteitscontrolesysteem opzetten binnen hun bedrijf, en de certificeringsinstelling nagaat in welke mate dit voldoende de kwaliteit van de acceptatie (inputstromen), de procesvoering, de eindproducten en de klantenbehandeling garandeert. Deze opvolging gebeurt door het uitvoeren van bedrijfsaudits. De volgende audittypes kunnen hierin onderscheiden worden als verschillende stappen in het certificeringsproces:

- de pre-audit: deze heeft als doel om enerzijds de nodige administratieve en technische basisinformatie van de verwerker te bekomen en anderzijds de nodige informatie te verstrekken aan de producent om een goed verloop van de kwaliteitsopvolging te bekomen. Op basis van deze audit (alsook de staalname(s)) kan een *voorlopig keuringsattest* uitgereikt worden.
- de initiële audit: deze heeft als doel om te beoordelen of de producent voldoende rekening heeft gehouden met de certificatiecriteria in de praktijk. Op basis van de bevindingen van deze uitgebreide, initiële audit (alsook de staalnames) zal beslist worden of een *volwaardig keuringsattest* kan uitgereikt worden.

- de opvolgingsaudit: deze heeft in de eerste plaats als doel om, na de initiële audit, minstens jaarlijks te beoordelen of de producent nog steeds voldoet aan de kwaliteitsvereisten. Een opvolgingsaudit kan ook worden uitgevoerd ter controle van het effectief toepassen van corrigerende maatregelen. In dit geval kan de opvolgingsaudit als nieuwe bedrijfsaudit of als administratieve audit plaatsvinden.
De opvolgingsaudit zal mede bepalen of een keuringsattest al dan niet verlengd wordt.

Naast de audits zijn ook administratieve controles, al dan niet op de site, mogelijk. Deze controles kunnen allerlei zaken betreffen, bv. controle van registers, controle van dagboeken, controle van actieplannen, controle van documenten, ...

Wanneer uit de resultaten van de audits en/of controles blijkt dat niet in voldoende mate aan de kwaliteitsvereisten is voldaan, kunnen diverse maatregelen genomen worden. Naargelang de ernst en mogelijke gevolgen van de niet-conformiteit kunnen deze maatregelen gaan van de verplichting tot opstellen en uitvoeren van een corrigerend actieplan, tot de aanpassing van het keuringsattest, de niet-verlenging of de schorsing/intrekking van het keuringsattest.

5.2.3.1 Checklist

Als handleiding bij de audits wordt een checklist gebruikt, waarin de vereisten voor de certificering zijn opgenomen. De overeenkomst met de richtlijnen wordt op deze checklist aangeduid. Op het einde van de audit wordt mondeling tussentijds verslag uitgebracht van de bevindingen.

Er zijn verschillende checklists beschikbaar:

- Algemene checklist voor het behalen van een keuringsattest voor verwerkers van organisch-biologisch afval;
- Specifieke checklist voor het behalen van een keuringsattest voor producenten van groencompost, gft-compost en gft-compost van vergisting met nacompostering;
- Specifieke checklist voor mestverwerkingsinstallaties die naast mest enkel reeds gekeurde stromen verwerken;
- Specifieke checklist voor producenten van OBA-mixen.

Deze checklists kunnen regelmatig onderhevig zijn aan wijzigingen. De laatste versie kan steeds door de producent opgevraagd worden bij de certificeringsinstelling. De wijzigingen t.o.v. de vorige versie worden steeds aan de producenten meegedeeld.

5.2.3.2 Beoordeling van de auditresultaten

Na de audit wordt een verslag opgesteld. De resultaten worden hierin geïnterpreteerd door de auditor naar overeenstemming met de geldende richtlijnen. Hierbij wordt de volgende beoordeling gebruikt:

ja X	er is voldaan aan deze richtlijn
ja X*	er is voldaan aan deze richtlijn, maar er wordt wel een opmerking of aanbeveling gemaakt om mee te nemen in de volgende audit of in het actieplan
nee X	er is niet voldaan aan deze richtlijn. De verwerker moet actie ondernemen. Non-conformiteiten worden onderverdeeld in: non-conformiteit Type A: waarschuwing of ernstige non-conformiteit: dit moet opgelost worden binnen de termijn opgelegd in het non-conformiteitenverslag. non-conformiteit Type B: bemerking: dit moet binnen de 6 weken na de rapportering van de non-conformiteit opgelost worden
N.v.t. X	deze richtlijn is niet van toepassing op dit bedrijf

5.2.4 Rapporteringstermijn

Ten laatste 6 weken na het uitvoeren van de audit wordt het auditrapport opgestuurd.

5.3 Beslissing omtrent de certificering

De beslissing houdt meer in dan enkel het al dan niet toekennen van het keuringsattest. Bij tekortkomingen moet de producent een actieplan opstellen, zodat deze zich terug in overeenstemming kan brengen met de richtlijnen en de certificering kan behouden blijven.

De beslissing tot het intrekken van een keuringsattest bij non-conformiteiten kan ook leiden tot het toekennen van een tijdelijk keuringsattest voor een aangepast eindproduct, met beperkte afzet- en/of gebruiksmogelijkheden.

5.3.1 Beoordeling van de waarnemingen en non-conformiteiten

De waarnemingen die werden gemaakt tijdens de audit (checklist), de administratieve controles of andere terreinbezoeken, of die werden bekomen via staalname en analyse worden door de certificeringsinstelling beoordeeld. Voor de tekortkomingen wordt een gradatie opgesteld om de ernst van de non-conformiteit in te schatten. Deze gradatie zal ook bepalen welke sanctienering er wordt toegepast.

Een **bemerking** wordt gegeven wanneer er een non-conformiteit **type B** wordt vastgesteld. Dit zijn tekortkomingen die door de (kandidaat-)gecertificeerde kunnen opgelost worden binnen aanneembare tijd, en geen wezenlijk probleem vormen voor de verdere continuïteit van de certificering. Er dient een corrigerend actieplan opgesteld te worden om een non-conformiteit van type B op te lossen. De (kandidaat-)gecertificeerde beschikt hiervoor over een termijn van maximaal **6 weken** na de rapportering van de non-conformiteit. Deze rapportering gebeurt via het versturen van een non-conformiteitenverslag door de certificeringsinstelling en de vraag naar een corrigerend actieplan, dat moet worden opgesteld door de verwerker. De certificeringsinstelling evalueert elke corrigerende maatregel van type B die door de (kandidaat-)gecertificeerde wordt voorgesteld. Dit kan gebeuren via een bijkomende controle ter plaatse (audit) of via een administratieve controle. Wanneer een bijkomende audit niet nodig wordt geacht, wordt de (opvolging van de) maatregel bij de eerstvolgende opvolgingsaudit gecontroleerd. Een tekortkoming type B leidt op zich niet tot een aanpassing van de certificatiestatus.

Een **waarschuwing** wordt gegeven wanneer er een ernstige non-conformiteit (**type A**) wordt vastgesteld. Dit zijn tekortkomingen die door de (kandidaat-)gecertificeerde niet zonder structurele aanpassingen kunnen opgelost worden binnen aanneembare tijd, en/of waarbij er een wezenlijk probleem bestaat voor een verzekerd gebruik van het eindproduct (bv. milieukundig probleem of een probleem met de volksgezondheid), of bij de vaststelling van een zelfde tekortkoming als waarvoor reeds een bemerking werd gegeven. In tegenstelling tot een tekortkoming van type B kan een type A non-conformiteit wel het aanpassen van de certificatiestatus tot gevolg hebben. Er wordt door de certificeringsinstelling een realistische termijn vooropgesteld waarbinnen de non-conformiteit moet worden weggewerkt via een corrigerend actieplan. Wanneer de waarschuwing betrekking heeft op een tekortkoming waarbij er een wezenlijk probleem bestaat met de volksgezondheid of het leefmilieu, wordt onmiddellijk de afzet stopgezet en worden eventueel andere noodzakelijke maatregelen genomen. Wanneer de oorzaak van de non-conformiteit gekend is, wordt in een actieplan beschreven op welke wijze deze zal worden aangepakt. De afzet kan slechts worden heropgestart wanneer analyses aantonen dat het probleem is opgelost. Wanneer de oorzaak niet kan gedefinieerd worden, moet er eerst een oorzaakanalyse worden uitgevoerd. Deze kan betrekking hebben op het inputmateriaal (labo-analyses, sorteeranalyses), op parameters uit het verwerkingsproces, opslag en narijping, ... Wanneer de non-conformiteit betrekking heeft op een analyseresultaat wordt een aangepaste werkwijze gevolgd door de certificeringsinstelling, waarbij een aangepast staalname- en analyseprotocol kan worden ingesteld.

Op basis van het inschatten van de ernst van de non-conformiteit(en) en de evaluatie van het corrigerende actieplan (eventueel met oorzaakanalyse) en zijn toepassing, wordt beoordeeld door de certificeringsinstelling of een wijziging van de certificatiestatus noodzakelijk is.

5.3.2 Corrigerend actieplan na tekortkomingen

5.3.2.1 Termijnen

Het corrigerend actieplan moet door de producent overhandigd worden binnen de termijn die door de certificeringsinstelling is opgelegd. Standaard is dit voor een type B non-conformiteit binnen de 6 weken na het ontvangen van het rapport en/of het non-conformiteitenverslag opgesteld door de certificeringsinstelling. Voor type A non-conformiteiten kan gevraagd worden sneller een corrigerend actieplan en/of oorzaakanalyse op te stellen.

5.3.2.2 Inhoud van het actieplan

Het corrigerend actieplan bevat een verwijzing naar de maatregel of eis waaraan niet is voldaan, een voorstel om de non-conformiteit op te lossen en een targetdatum om dit te realiseren.

5.3.2.3 Goedkeuring van het corrigerend actieplan

Er wordt geval per geval bekeken of de maatregel(en) die zijn voorgesteld in het corrigerend actieplan voldoende zijn om de non-conformiteit op te lossen, of de termijnen aanvaardbaar zijn en of de maatregel ter plaatse moet geverifieerd worden. Voor tekortkomingen van type B is controle via een bijkomende bedrijfsaudit niet strikt noodzakelijk. Deze tekortkomingen hebben immers geen nadelige invloed op de samenstelling en eigenschappen van het product zelf en vormen geen gevaar voor de volksgezondheid of het leefmilieu. Voor tekortkomingen van type A wordt, wanneer de non-conformiteit betrekking heeft op de procesvoering, kan een controle-audit worden uitgevoerd.

5.3.2.4 Evaluatie van de corrigerende maatregelen

Er wordt door de certificeringsinstelling een controle uitgevoerd van de voorgestelde corrigerende maatregelen. Voor type B tekortkomingen kan het plan van aanpak tijdens de eerstvolgende geplande opvolgingsaudit gecontroleerd worden, voor type A tekortkomingen wordt door de certificeringsinstelling beslist of een extra audit of administratieve controle gepland dient te worden. De implementatie van de corrigerende maatregelen wordt door de certificeringsinstelling op het corrigerend actieplan genoteerd en bewaard in het dossier.

5.3.3 Effectieve certificeringsbeslissing

Op basis van alle verzamelde gegevens uit bedrijfsaudits, administratieve controles, staalname en analyse, corrigerend actieplan en een beoordeling van deze gegevens, moet een beslissing worden genomen omtrent certificering. Ook op vraag van de producent (bijvoorbeeld bij een nieuw proces, intentie tot het produceren van een ander producttype) kan het certificaat worden aangepast. De volgende certificeringsbeslissingen kunnen genomen worden:

- toekennen van het keuringsattest (nieuwe bedrijven of uitbreiding bestaande bedrijven);
- verlengen van het keuringsattest (reeds opgevolgde bedrijven);
- aanpassen van het keuringsattest;
- intrekken (tijdelijk of definitief) van het keuringsattest.

5.3.3.1 Toekennen van het keuringsattest

Voor elk nieuw bedrijf wordt de nodige informatie ingewonnen en worden de vereiste audits en staalnames uitgevoerd, en gebeurt door de certificeringsinstelling een positieve beoordeling vooraleer

een keuringsattest kan worden uitgereikt. De status van het keuringsattest voor nieuwe bedrijven is steeds van voorlopige aard.

De Certificeringsinstelling dient elke 10de van de maand de actuele status van certificering van de door hen behandelde bedrijven aan te geven op zijn website. Wanneer de OVAM hierom vraagt, dient de Certificeringsinstelling de status van certificering van elk bedrijf ogenblikkelijk door te geven.

5.3.3.2 Verlengen van het keuringsattest

Naarmate de einddatum van het keuringsattest nadert, wordt een beoordeling uitgevoerd voor elke producent op basis van de audit- en analyseresultaten. Bij een positieve beoordeling wordt door de certificeringsinstelling een verlenging toegekend van het keuringsattest.

Maandelijks wordt de lijst met keuringsattesten geactualiseerd op de website van de Certificeringsinstelling.

5.3.3.3 Aanpassen van het keuringsattest

Het toepassingsgebied van het keuringsattest kan wijzigen. Enerzijds kan dit gebeuren na een sanctie (zonder dat er sprake is van een effectieve intrekking van het keuringsattest), anderzijds bijvoorbeeld bij een grondige wijziging van het productieproces, het intentioneel produceren van een ander producttype, ... In deze gevallen wordt het keuringsattest aangepast, na voldoende controle en een positieve beoordeling door de certificeringsinstelling.

In uitzonderlijke gevallen en rekening houdend met artikel 2.2.2. van het VLAREMA, kan de certificeringsinstelling, wanneer er een overschrijding is vastgesteld van een genormeerde parameter van VLAREMA Bijlage 2.3.1.A of Bijlage 2.3.1.B op een individueel analyseresultaat, toch beslissen om een aangepast (tijdelijk) keuringsattest uit te reiken, waarbij er een gebruiksbeperking wordt opgelegd. In deze gevallen zal de certificeringsinstelling de maximaal toelaatbare dosering berekenen op basis van de normen die hiervoor vastgelegd zijn in VLAREMA Bijlage 2.3.1.C, en dit als bijlage aan het tijdelijk keuringsattest toevoegen.

Maandelijks wordt de lijst met keuringsattesten geactualiseerd op de website van de Certificeringsinstelling.

5.3.3.4 Intrekken van het keuringsattest

De intrekking van een keuringsattest kan, al dan niet tijdelijk (schorsing) of definitief (intrekking), voorkomen o.a. in volgende gevallen:

- de productie van een bepaald type eindproduct wordt stopgezet;
- de producent maakt ten onrechte gebruik van de bepalingen van het certificaat;
- het productieproces is onvoldoende in overeenstemming met de certificeringsvereisten en/of de actieplannen worden niet voldoende gevolgd;
- het product voldoet niet aan de nodige kwaliteitsvereisten;
- er is niet voldaan aan de administratieve en/of financiële verplichtingen (bv. betaling van bijdrage)
- de producent stopt met zijn activiteiten.

De beslissing tot intrekking van het keuringsattest wordt genomen door de certificeringsinstelling met kennisgeving aan de OVAM. De Certificeringsinstelling stelt de (kandidaat-) gecertificeerde op de hoogte van het feit dat hij een beroepsprocedure kan opstarten. De Certificeringsinstelling dient dan ogenblikkelijk de actuele status van certificering van het betreffende bedrijf aan te passen op zijn website.

5.3.4 Beroep

Het gemotiveerd beroep wordt ingediend door middel van een aangetekend schrijven gericht aan de OVAM en dit binnen de termijn van 30 kalenderdagen nadat de beslissing over certificering is verzonden door de certificeringsinstelling. De OVAM brengt de certificeringsinstelling op de hoogte. De certificeringsinstelling stelt hierna een dossier op met een motivatie van de beslissing. Het dossier wordt door de certificeringsinstelling overgemaakt aan de OVAM binnen de 14 kalenderdagen. Binnen de 60 kalenderdagen na ontvangst van het beroep wordt een beslissing over het dossier genomen door de OVAM.

Indien gewenst, hetzij door de OVAM, hetzij door de (kandidaat-)gecertificeerde, kan de (kandidaat-)gecertificeerde worden gehoord door de OVAM, nadat de certificeringsinstelling het dossier heeft toegelicht aan de OVAM. Na het aanhoren van beide versies wordt in afwezigheid van beide partijen een beslissing genomen. Deze kan zijn:

- de certificeringsinstelling krijgt gelijk en het beroep wordt verworpen;
- de (kandidaat-)gecertificeerde krijgt gelijk en de status van certificering moet worden aangepast;
- een tussenoplossing: er wordt een corrigerend actieplan opgelegd aan de (kandidaat-)gecertificeerde en/of er wordt een advies geformuleerd aan de certificeringsinstelling om zijn beoordeling en standpunten aan te passen.

De beslissing wordt aangetekend aan de (kandidaat-)gecertificeerde overgemaakt.

6 Bijkomende bepalingen

6.1 Inhoud van het keuringsattest

Het keuringsattest bevat de volgende informatie:

- uniek identificatienummer;
- product waarvoor het keuringsattest geldig is;
- eigenaar van het keuringsattest;
- plaats van productie;
- geldigheidsperiode van het attest;
- algemene en specifieke voorwaarden.

Het keuringsattest wordt aan de producent beschikbaar gesteld, minstens als digitaal bestand. Op vraag van de producent kan ook een kopie per post worden bezorgd).

6.2 Gebruik van en verwijzing naar het keuringsattest

De producent mag gebruik maken van de verwijzing naar het keuringsattest en het logo van de certificeringsinstelling voor het product waarop het keuringsattest betrekking heeft. De certificeringsinstelling dient wel steeds zijn goedkeuring te geven voor dit gebruik. In de communicatie met afnemers moet duidelijk vermeld worden waarop het attest betrekking heeft. Misbruik van het logo of de certificatieverwijzing kan leiden tot een sanctie zoals intrekking van het keuringsattest.

Een verandering die zal leiden tot een wijziging in het toepassingsgebied van het keuringsattest (productie van een aangepast producttype, grondige wijziging in het productieproces, strategische keuzes m.b.t. acceptatie van inputstromen, wijziging in de omgevingsvergunning, ...) moet tijdig aan de certificeringsinstelling gemeld worden.

Bij de intrekking van het keuringsattest moet de producent onmiddellijk elke verwijzing naar het keuringsattest en het logo van de certificeringsinstelling stopzetten.

6.3 Bekendmaken van de status van de gecertificeerde bedrijven

De geaggregeerde informatie dient te allen tijde publiekelijk beschikbaar te zijn. Er wordt maandelijks een update gemaakt van de status van de gecertificeerde bedrijven op de website van de Certificeringsinstelling. Hier zal de volgende informatie kenbaar gemaakt worden:

- identificatienummer van het keuringsattest;
- product(en) waarvoor het keuringsattest geldig is;
- eigenaar van het keuringsattest;
- plaats van productie;
- specificaties van het product;
- geldigheidsperiode van het attest.

6.4 Wijzigingen van het Algemeen Reglement

Er worden regelmatig revisies voorzien van het Algemeen Reglement van de Certificering. De gecertificeerde bedrijven worden steeds op de hoogte gesteld van de wijzigingen wanneer deze zich voordoen. De laatste nieuwe versie van het Algemeen Reglement is steeds terug te vinden op de website van de OVAM. De actuele checklists zullen door de certificeringsinstelling beschikbaar gesteld worden aan de gecertificeerde bedrijven. Er wordt bij wijzigingen steeds een minimale periode in acht genomen waarbinnen de bedrijven zich in orde kunnen stellen met de nieuwe vereisten.

6.5 Geheimhouding

Om de geheimhouding en de vertrouwelijkheid van de gegevens bekomen uit het certificeringsproces te waarborgen, worden door de certificeringsinstelling een aantal regels en richtlijnen in acht genomen. Er kan geen informatie worden doorgegeven aan derden, zonder dat er voorafgaandelijk toestemming is gegeven door de producent.

In het kader van de controle-activiteiten is de certificeringsinstelling verplicht informatie beschikbaar te stellen aan de OVAM. Indien de certificeringsinstelling onregelmatigheden in het kader van dit Algemeen Reglement vaststelt, meldt ze dit onverwijld aan de OVAM.

7 Bijlagen

Bijlage I: Beschrijving van de producttypes

Bijlage II: Normen en kwaliteitsdoelstellingen

Bijlage III: Criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen

Bijlage IV: Analyseprotocol

7.1 Bijlage I: Beschrijving van de producttypes en hygiënisatievereisten

7.1.1 Inleiding

De eindproducten van de biologische verwerking van organisch-biologisch afval worden onderverdeeld in verschillende producttypes. Aspecten die belangrijk zijn voor deze onderverdeling zijn o.a. de specifieke omschrijving, het doorlopen proces, de samenstelling, het uitzicht, de gebruikte inputstromen, de eigenschappen, de gebruikstoepassingen en de kwaliteitsgaranties.

Het is belangrijk te stellen dat een product maar gecatalogeerd wordt in de productschema's wanneer er effectief de intentie is om het product te produceren. In sommige gevallen, wanneer niet is voldaan aan de productvereisten van het beoogde eindproduct, kan wel een keuringsattest voor een aangepast producttype worden toegekend (met andere gebruiksvoorwaarden of verplichtingen), maar de intentie moet steeds aanwezig zijn om het product met de hoogst haalbare kwaliteit na te streven op de productielocatie. Daarom zal aan de producent in geval van non-conformiteit steeds voorgesteld worden om corrigerende maatregelen te nemen om het hoogst haalbare producttype na te streven.

Er kunnen tussentijdse producten ontstaan bij de biologische verwerking van organisch-biologisch afval die op dat ogenblik nog niet ingezet kunnen worden in of als bodemverbeterend middel of meststof. Toch is het belangrijk dat ook deze producten worden geanalyseerd om de kwaliteit van de procesvoering te controleren. Het keuringsattest wordt zo beschouwd als een bedrijfscertificaat, met toepassingsgebied voor een bepaald producttype. Er wordt geval per geval bekeken aan welk product een keuringsattest wordt toegekend. Aan bedrijven die tussentijdse producten afleveren voor verdere verwerking op een andere locatie worden keuringsattesten toegekend voor de gemaakte producten wanneer deze ook als eindproduct (meststof of bodemverbeterend middel) kunnen worden ingezet.

7.1.2 Indeling in producttypes

De verschillende producttypes die worden onderscheiden zijn:

- compost
  - groencompost;
  - gft-compost;
  - gft-compost van vergisting met nacompostering;
  - OBA-compost.
- OBA-mest
- digestaat: omvat zowel ruw digestaat, als de verschillende fracties bij de mechanische nabewerking van digestaat (scheiding in dikke en dunne fractie), zuivering via filtratie, biologische nabehandeling (effluent) en thermische droging van het digestaat. De naam van de eindproducten houdt steeds verband met 'digestaat' of 'vergisting'.
- biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel
  - gecomposteerd organisch bodemverbeterend middel;
  - gedeeltelijk gecomposteerd organisch bodemverbeterend middel;
  - (bio)thermisch gedroogd organisch bodemverbeterend middel.

Van elk producttype zijn productfiches beschikbaar, waarvoor de volgende criteria zijn vastgelegd:

- omschrijving;
- inputmateriaal en acceptatievoorwaarden;
- procesvoorwaarden;
- hygiënisatie;
- kwaliteitsvereisten voor samenstelling (normen en kwaliteitsdoelstellingen);
- staalnames en analysepakketten;
- gebruiksmogelijkheden en –beperkingen;
- alternatieve producttypes (bij non-conformiteit).

Bij de certificering worden al deze criteria gehanteerd om elk product aan een bepaald producttype toe te wijzen. Dit producttype wordt op het keuringsattest vermeld.

7.1.3 Eisen om een voldoende hygiënisatie te kunnen garanderen

Voor eindproducten waarin dierlijke bijproducten zijn verwerkt, moeten de bedrijven beschikken over een erkenning zoals beschreven in de Europese verordening betreffende niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (EG 1069/2009 en EU 142/2011). Voor een voldoende gehygiëniseerd eindproduct moeten de procesvoorwaarden worden nageleefd die in het erkenningsdossier zijn opgenomen.

7.1.3.1 Groencompost

De temperatuur tijdens het composteringsproces wordt gecontroleerd en geregistreerd. Daartoe worden alle productiebatchen geïdentificeerd en gevolgd gedurende minstens de opgelegde minimumperiode voor het verwerkingsproces.

De temperaturen worden daarbij minstens wekelijks gemeten en geregistreerd in het geval van groencompostering met een korte procesduur (<4 maanden) of 2 wekelijks gemeten en geregistreerd in het geval van groencompostering met een gemiddelde tot lange procesduur (>4 maanden).

Minstens de volgende procesomstandigheden worden gerealiseerd:

- Minimum 10 weken verblijftijd bij minimum 45 °C, waarvan minstens 4 opeenvolgende dagen bij minimum 60 °C of 12 dagen bij minimum 55 °C (in deze thermofiele fase wordt de temperatuur minstens dagelijks gemeten).
- Minstens 4 keerbeurten of bewerkingen die het materiaal mengen en homogeniseren.
- Vochtcontrole tijdens compostering.
- Vochtgehalte mag niet te laag zijn (afhankelijk van het gehalte aan organische stof: er wordt gestreefd naar minstens 30 – 40 % vocht tijdens de eerste 10 weken van het composteringsproces). Bij voorkeur in de beginfase nog hoger: 45 – 55 %.

Alle nodige maatregelen worden getroffen om herbesmetting van gecomposteerd materiaal te vermijden. Inzonderheid wordt daarbij gedacht aan het bij voorkeur gebruik van verschillende laadschoppen voor grondstoffen en compost. Minstens dient er een grondige reiniging van de laadschop te zijn bij dubbel gebruik.

De noodzakelijke documenten zijn aanwezig en de noodzakelijke registraties worden uitgevoerd om aan te tonen dat aan de bovenstaande eisen voldaan is.

7.1.3.2 gft-compost

Onderstaande bepalingen gelden onverminderd de procesvereisten zoals opgelegd in de afgeleverde erkenning voor het composteren van bepaalde dierlijke bijproducten.

De temperatuur tijdens het composteringsproces wordt gecontroleerd en geregistreerd. Daartoe worden alle productiebatchen geïdentificeerd en gevolgd gedurende minstens de opgelegde minimumperiode voor het verwerkingsproces.

De temperaturen worden daarbij minstens wekelijks gemeten en geregistreerd.

Minstens de volgende procesomstandigheden worden gerealiseerd:

- Minimum 6 weken verblijftijd bij minimum 45 °C, waarvan minstens 4 opeenvolgende dagen bij minimum 60 °C of 12 dagen bij minimum 55 °C (in deze thermofiele fase wordt de temperatuur minstens dagelijks gemeten).
- Minstens 4 keerbeurten of bewerkingen die het materiaal mengen en homogeniseren.

- Vochtcontrole tijdens compostering.
- Vochtgehalte mag niet te laag zijn (afhankelijk van het gehalte aan organische stof: er wordt gestreefd naar minstens 30 – 40 % vocht tijdens de eerste 6 weken van het composteringsproces). Bij voorkeur in de beginfase nog hoger: 45 – 55 %.

Alle nodige maatregelen worden getroffen om herbesmetting van gecomposteerd materiaal te vermijden. Inzonderheid wordt daarbij gedacht aan het bij voorkeur gebruik van verschillende laadschoppen voor grondstoffen en compost. Minstens dient er een grondige reiniging van de laadschop te zijn bij dubbel gebruik.

De noodzakelijke documenten zijn aanwezig en de noodzakelijke registraties worden uitgevoerd om aan te tonen dat aan de bovenstaande eisen voldaan is.

7.1.3.3 gft-compost van vergisting met nacompostering

Onderstaande bepalingen gelden onverminderd de procesvereisten zoals opgelegd in de afgeleverde erkenning voor het composteren van bepaalde dierlijke bijproducten.

De temperatuur tijdens het composteringsproces wordt gecontroleerd en geregistreerd. Daartoe worden alle productiebatchen geïdentificeerd en gevolgd gedurende minstens de opgelegde minimumperiode voor het verwerkingsproces.

De temperaturen worden daarbij gemeten en geregistreerd, continu tijdens de vergistingsfase en minstens 4 keer gedurende de aerobe nacompostering nadien (verdeeld over het ganse verloop van de compostering).

Minstens de volgende procesomstandigheden worden gerealiseerd:

- Minimum 2 weken thermofiele vergisting (> 50 °C) en nadien minstens nog 2 weken nacompostering onder aerobe omstandigheden bij minimum 45 °C, waarvan minstens 4 opeenvolgende dagen bij minimum 60 °C of 12 dagen bij minimum 55 °C (in deze thermofiele fase wordt de temperatuur minstens dagelijks gemeten).
- Bij mesofiele vergisting gelden dezelfde voorwaarden als bij gft-compostering, met dat verschil dat een minimum composteerduur van 4 weken volstaat.
- Vochtcontrole tijdens nacompostering.
- Vochtgehalte mag in de nacompostering niet te laag zijn (afhankelijk van het gehalte aan organische stof: er wordt gestreefd naar minstens 30 – 40 % vocht tijdens het composteringsproces). Bij voorkeur in de beginfase van de nacompostering nog hoger: 45 – 55 %.

Alle nodige maatregelen worden getroffen om herbesmetting van gecomposteerd materiaal te vermijden. Inzonderheid wordt daarbij gedacht aan het bij voorkeur gebruik van verschillende laadschoppen voor grondstoffen en compost. Minstens dient er een grondige reiniging van de laadschop te zijn bij dubbel gebruik.

De noodzakelijke documenten zijn aanwezig en de noodzakelijke registraties worden uitgevoerd om aan te tonen dat aan de bovenstaande eisen voldaan is.

7.1.3.4 OBA-compost

In functie van de aard van het ingaande materiaal worden ofwel de vereisten voor groencompost of gft-compost opgelegd. In geval van twijfel zijn steeds de meest strikte hygiënisatievereisten van toepassing.

7.1.3.5 OBA-mest

OBA-mest bevat steeds dierlijke bijproducten (Cat II mest). In functie van de gebruikstoepassing en de aard van het ingaande materiaal kunnen andere specifieke hygiëniseringsvereisten van toepassing zijn.

7.1.3.6 Digestaat

In functie van de gebruikstoepassing en de aard van het ingaande materiaal kunnen specifieke hygiëniseringsvereisten van toepassing zijn.

7.1.3.7 Biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel

De hygiëniseringsvereisten worden opgelegd in functie van de aard van het ingaande materiaal, het productieproces en het gebruik van het eindproduct.

7.2 Bijlage II: Normen en kwaliteitsdoelstellingen

7.2.1 Inleiding

Hieronder worden de normen en de kwaliteitsdoelstellingen beschreven voor de verschillende types van eindproducten waaraan moet worden voldaan. In eerste instantie zijn er de wettelijke samenstellingsvoorwaarden voor grondstoffen (meststoffen of bodemverbeterende middelen) zoals beschreven in VLAREMA Bijlage 2.3.1.A en Bijlage 2.3.1.B (droge stof <2%). Daarnaast zijn er ook gebruiksvoorwaarden voor maximum toelaatbare bodemdosering die moeten gerespecteerd worden, zoals beschreven in VLAREMA Bijlage 2.3.1.C. Beide voorwaarden zijn **voor elk product** (grondstof) van toepassing.

Daarnaast worden nog specifieke normen en kwaliteitsdoelstellingen gehanteerd, die strenger zijn dan de voorwaarden die in VLAREMA staan beschreven. Hierdoor wordt het spectrum aan gebruikstoepassingen een stuk groter. De normen die worden gehanteerd voor de beoordeling van de kwaliteit van de eindproducten worden toegepast op individuele resultaten.

De kwaliteitsdoelstelling is een streefwaarde voor de kwaliteit waaraan “gemiddeld genomen” moet voldaan worden, en wordt gebruikt om een reeks van analyseresultaten te beoordelen. Het percentielgetal dat is weergegeven geeft aan welk percentiel van een reeks van individuele analyseresultaten moet berekend worden voor een bepaalde parameter. De percentielwaarde bekomen wanneer de percentiel met het aangegeven percentielgetal wordt berekend, wordt dan afgewogen ten opzichte van de aangegeven kwaliteitsdoelstelling om de voortschrijdende reeks van analyseresultaten te beoordelen.

In het kader van de meststoffenwetgeving (Bevoegde Overheid: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu) worden ook productnormen opgelegd. Deze federale normen zijn eveneens indicatief opgenomen in de tabellen.

Verder moet de inhoud (landbouwkundige samenstelling) worden meegedeeld aan de afnemer conform de geldende wetgeving hieromtrent.

**7.2.2 Samenstellingsvoorwaarden maximum gehalten aan verontreinigende stoffen
(VLAREMA Bijlage 2.3.1.A en Bijlage 2.3.1.B)**

	Stromen $\geq$ 2% droge stof		Stromen $<$ 2% droge stof	
	Totaal- concentratie	Eenheid	Totaal- concentratie	Eenheid
METALEN^{2,3}				
Arseen	20	mg/kg DS ⁴	0,4	mg/liter
Cadmium	6	mg/kg DS	0,12	mg/liter
Chroom	150	mg/kg DS	3	mg/liter
Koper	800	mg/kg DS	16	mg/liter
Kwik	1	mg/kg DS	0,02	mg/liter
Lood	300	mg/kg DS	6	mg/liter
Nikkel	100	mg/kg DS	2	mg/liter
Zink	1500	mg/kg DS	30	mg/liter
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
Acenaftteen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Acenaftyleen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Antraceen	5	mg/kg DS	100	μ g/liter
Benzo(a)anthraceen	3	mg/kg DS	60	μ g/liter
Benzo(a)pyreen	3	mg/kg DS	60	μ g/liter
Benzo(g,h,i)peryleen	5	mg/kg DS	100	μ g/liter
Benzo(b)fluorantheen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Benzo(k)fluorantheen	5	mg/kg DS	100	μ g/liter
Chryseen	3	mg/kg DS	60	μ g/liter
Dibenzo(a,h)antraceen	5	mg/kg DS	100	μ g/liter
Fenantreen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Fluoranteen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Fluoreen	10	mg/kg DS	200	μ g/liter
Indeno(1,2,3c,d)pyreen	5	mg/kg DS	100	μ g/liter
Naftaleen	3	mg/kg DS	60	μ g/liter
Pyreen	3	mg/kg DS	60	μ g/liter
OVERIGE ORGANISCHE STOFFEN³				
Som van 1,2,3,5- Tetrachloorbenzeen en 1,2,4,5- Tetrachloorbenzeen	4	mg/kg DS	80	μ g/liter
1,2,3,4-Tetrachloorbenzeen	2	mg/kg DS	40	μ g/liter
Pentachloorbenzeen	1,5	mg/kg DS	30	μ g/liter
Hexachloorbenzeen	0,5	mg/kg DS	10	μ g/liter
Minerale olie C10-C20	560	mg/kg DS	11,2	mg/liter
Minerale olie C20-C40	5600	mg/kg DS	112	mg/liter
Polychloorbifenylen (PCB als som 7 congeneren)	0,6	mg/kg DS	12	μ g/liter

² De concentratie geldt voor het metaal en de verbindingen ervan uitgedrukt als metaal

³ Bepaling van de totaalconcentratie aan metalen volgens de methode opgenomen in het Compendium voor Monsterneming en Analyse

⁴ DS = droge stof

7.2.3 Normen en kwaliteitsdoelstelling per producttype

7.2.3.1 Gft-compost en gft-compost van vergisting met nacompostering

	KDS ⁵	Percentiel- getal	Referentie- norm	FOD- Norm	Eenheid
Algemene parameters					
Droge stof ⁶	>50	20	>45	>50	gew%
Organische stof	>16	20	>14	>16	gew%
pH (water)	-	-	6,5 - 9,5	6,5 - 9,5	-
Gehaltes aan zware metalen					
Arseen	<15	75	<20	<20	mg/kg DS
Cadmium	<1,5	75	<2	<2	mg/kg DS
Chroom	<70	75	<70	<100	mg/kg DS
Koper	<90	75	<150	<150	mg/kg DS
Kwik	<1	75	<1	<1	mg/kg DS
Lood	<120	75	<150	<150	mg/kg DS
Nikkel	<20	75	<30	<50	mg/kg DS
Zink	<300	75	<400	<400	mg/kg DS
onzuiverheden, steentjes en kiemkrachtige zaden					
Onzuiverheden > 2 mm	<0,5	75	<0,5	<0,5	gew% DS
Steentjes >5 mm	<2,0	75	<4	<2,0	gew%
Kiemkrachtige zaden ⁷	<1	90	Max. 1	<1	#/0,5l
Stabiliteit ⁸					
Rijpheidsgraad (temperatuur)	<40	80	<45	<40	°C
Zuurstofconsumptie (Oxítóp®)	10	80	15		mmol O ₂ /kg OS/h
Salmonella			afwezig		/25g

Productnormen – ter plaatse te beoordelen: Uitzicht: product moet los en rul zijn (geen te natte of gecompacteerte massa) en te noteren op monsternemingsformulier.

7.2.3.2 Groencompost

	KDS ⁹	Percentiel- getal	Referentie- norm	FOD- Norm	Eenheid
Algemene parameters					
Droge stof ¹⁰	>50	20	>45	>50	gew%
Organische stof	>16	20	>14	>16	gew%
pH (water)	-	-	6,5 - 9,5	6,5 - 9,5	-
Gehaltes aan zware metalen					
Arseen	<15	75	<20	<20	mg/kg DS
Cadmium	<1,5	75	<2	<2	mg/kg DS
Chroom	<70	75	<70	<100	mg/kg DS

⁵ KDS = Kwaliteitsdoelstelling

⁶ Voor compost met een gemiddeld gehalte aan organische stof op droge stof van meer dan 38 % en voor zover het uitzicht van het product ok blijft (los, rul, geen compacte massa) wordt de KDS > 50% en de norm > 40%.

⁷ Opm.: als P-90 voor kiemkrachtige zaden = 1, dan voldoet het resultaat NIET aan de KDS

⁸ In de eerste plaats moet voldaan worden aan de eisen voor rijpheidsgraad, indien dit niet het geval is gebeurt de beoordeling op basis van Oxítóp®

⁹ KDS = Kwaliteitsdoelstelling

¹⁰ Voor compost met een gemiddeld gehalte aan organische stof op droge stof van meer dan 38 % en voor zover het uitzicht van het product ok blijft (los, rul, geen compacte massa) wordt de KDS > 50% en de norm > 40%.

Koper	<90	75	<150	<150	mg/kg DS
Kwik	<1	75	<1	<1	mg/kg DS
Lood	<120	75	<150	<150	mg/kg DS
Nikkel	<20	75	<30	<50	mg/kg DS
Zink	<300	75	<400	<400	mg/kg DS
onzuiverheden, steentjes en kiemkrachtige zaden					
Onzuiverheden > 2 mm	<0,5	75	<0,5	<0,5	gew% DS
Steentjes >5 mm	<2,0	75	<4	<2,0	gew%
Kiemkrachtige zaden ¹¹	<1	90	Max. 1	<1	#/0,5l
Stabiliteit ¹²					
Rijpheidsgraad (temperatuur)	<30	80	<40	<30	°C
Zuurstofconsumptie (Oxítóp®)	10	80	15		mmol O ₂ /kg OS/h
Salmonella			afwezig		/25g

Productnormen – ter plaatse te beoordelen: Uitzicht: product moet los en rul zijn (geen te natte of gecompacteerd massa) en te noteren op monsternemingsformulier.

7.2.3.3 Digestaat(producten)

	Referentie-norm ¹³	FOD-Norm (ruw digestaat)	Eenheid
Algemene parameters			
pH (water)	≥6	≥6	-
Gehaltes aan zware metalen			
Arseen	<20	<150	mg/kg DS
Cadmium	<2	<6	mg/kg DS
Chroom	<100	<500	mg/kg DS
Koper	<800	<600	mg/kg DS
Kwik	<1	<5	mg/kg DS
Lood	<150	<500	mg/kg DS
Nikkel	<50	<100	mg/kg DS
Zink	<1500	<2000	mg/kg DS
onzuiverheden, steentjes en kiemkrachtige zaden			
Onzuiverheden > 2 mm ¹⁴	<0,5	<0,5	gew% DS
Steentjes >5 mm ¹⁵	<2,0	<2,0	gew%
Kiemkrachtige zaden	Max. 1		#/0,5l
Stabiliteit			
Zuurstofconsumptie (Oxítóp®)	50		mmol O ₂ /kg OS/h
Salmonella	afwezig		/25g

Productnormen – ter plaatse te beoordelen: Uitzicht, homogeniteit, geur (te noteren op monsternemingsformulier)

¹¹ Opm.: als P-90 voor kiemkrachtige zaden = 1, dan voldoet het resultaat NIET aan de KDS

¹² In de eerste plaats moet voldaan worden aan de eisen voor rijpheidsgraad, indien dit niet het geval is gebeurt de beoordeling op basis van Oxítóp®

¹³ Als het droge stofgehalte kleiner is dan 2%, wordt de referentienorm omgerekend naar een waarde uitgedrukt in mg/l

¹⁴ Als onzuiverheden bepaald zijn in ruw digestaat, kan deze parameter worden weggelaten bij de analyse van de dunne fractie, concentraat en effluent na biologie. Bij de analyse van vloeibare digestaatproducten (ruw digestaat, dunne fractie, effluent, concentraat) wordt de norm voor het gehalte onzuiverheden (<0,5%) uitgedrukt op de verse stof.

¹⁵ Als steentjes bepaald zijn in ruw digestaat, kan deze parameter worden weggelaten bij de analyse van de dunne fractie, concentraat en effluent na biologie

7.2.3.4 OBA-mest

	Referentie-norm	FOD-Norm ¹⁶	Eenheid
Algemene parameters			
Droge stof	>40	>45	gew%
Organische stof	>10	>10	gew%
pH (water)	6,5 - 9,5	6,5 - 9,5	-
Gehaltes aan zware metalen			
Arseen	<20		mg/kg DS
Cadmium	<2	<2	mg/kg DS
Chroom	<100	<100	mg/kg DS
Koper	<800	<250	mg/kg DS
Kwik	<1	<1	mg/kg DS
Lood	<150	<150	mg/kg DS
Nikkel	<50	<50	mg/kg DS
Zink	<1500	<750	mg/kg DS
onzuiverheden, steentjes en kiemkrachtige zaden			
Onzuiverheden > 2 mm	<0,5	<0,5	gew% DS
Steentjes >5 mm	<2,0	<2,0	gew%
Kiemkrachtige zaden	Max. 1		#/0,5l
Stabiliteit			
Zuurstofconsumptie (Oxitop®)	50		mmol O ₂ /kg OS/h
Salmonella	afwezig		/25g

Productnormen – ter plaatse te beoordelen: Uitzicht, homogeniteit, geur (te noteren op monsternemingsformulier)

7.2.3.5 Biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel

	Referentie-norm	FOD-Norm ¹⁷	Eenheid
Algemene parameters			
Droge stof	>40	>45	gew%
Organische stof	>10	>10	gew%
pH (water)	6,5 - 9,5	6,5 - 9,5	-
Gehaltes aan zware metalen			
Arseen	<20		mg/kg DS
Cadmium	<2	<2	mg/kg DS
Chroom	<70	<100	mg/kg DS
Koper	<150	<150	mg/kg DS
Kwik	<1	<1	mg/kg DS
Lood	<150	<150	mg/kg DS
Nikkel	<30	<50	mg/kg DS
Zink	<400	<400	mg/kg DS
onzuiverheden, steentjes en kiemkrachtige zaden			
Onzuiverheden > 2 mm	<0,5	<0,5	gew% DS
Steentjes >5 mm	<2,0	<2,0	gew%
Kiemkrachtige zaden	Max. 1		#/0,5l
Stabiliteit			
Zuurstofconsumptie (Oxitop®)	50		mmol O ₂ /kg OS/h
Salmonella	afwezig		/25g

Productnormen – ter plaatse te beoordelen: Uitzicht, homogeniteit, geur (te noteren op monsternemingsformulier)

¹⁶ Bij een overschrijding van de FOD-normen waarbij het staal nog steeds voldoet aan de referentienorm, wordt elk dossier door de FOD geval per geval bekeken, en worden navenant voorwaarden vastgelegd.

¹⁷ Bij een overschrijding van de FOD-normen waarbij het staal nog steeds voldoet aan de referentienorm, wordt elk dossier door de FOD geval per geval bekeken, en worden navenant voorwaarden vastgelegd.

7.3 Bijlage III: Criteria voor erkenning van certificeringsinstellingen

1. Structureel – organisatorische criteria
1. De organisatie of instelling werkt in overeenstemming met de principes van de norm ISO 17020 voor keuringsinstellingen en de norm ISO/IEC 17065:2012 voor certificeringsinstellingen.
2. De organisatie of instelling beschikt over een Kwaliteitshandboek dat de werking van de organisatie, en de keurings- en certificeringsactiviteiten in het bijzonder beschrijft.
3. De organisatie of instelling verbindt zich om onafhankelijk en niet discriminerend te werken t.a.v. de betrokken bedrijven.
4. De organisatie of instelling heeft opgeleid personeel beschikbaar om alle vereiste taken uit te voeren.
5. De organisatie of instelling integreert de taken en procedures opgelegd in het kader van de erkenning
6. De organisatie of instelling stelt de nodige inhoudelijke informatie betreffende de bedrijven ter beschikking van de OVAM.
7. De organisatie of instelling verbindt zich er toe om in overleg met de OVAM mee te werken aan de actualisering van het Algemeen Reglement van de Certificering .
8. De organisatie of instelling geeft inzage in de Standard Operation Procedure voor een gemiddeld dossier (m.n. de audit van een nieuw bedrijf en de revisie over een periode van 3 jaar).
9.
2. Inhoudelijke criteria
2.1. Kennis en ervaring
10. De organisatie of instelling kan relevante ervaring of ondersteuning aantonen in de sector van certificering.
11. De organisatie of instelling en de betrokken medewerkers kunnen 2 jaar relevante kennis en ervaring aantonen in de sector van de productie van bodemverbeterende middelen, onder meer over de verschillende types biologische verwerking, het inputmateriaal, de fysische en biochemische transformaties, procescontroles, relevante wetgeving, relevante kwaliteitsgarantiesystemen, beoordelen en opvolgen van actieplannen,...
12. De organisatie of instelling heeft relevante kennis en ervaring over de verschillende eindproducten van biologische verwerking (meststoffen en bodemverbeterende middelen), o.a. milieukundig, landbouwkundige samenstelling, eigenschappen, bodemverbeterende werking. De invloed van de nabehandeling op de kwaliteit en de samenstelling van eindproducten kan goed worden ingeschat.
13. De organisatie of instelling kan voor de certificeringsactiviteiten minstens beroep doen op volgende medewerkers: <ul style="list-style-type: none"> – Staalnemer / Technisch medewerker (zie 20); – Auditor (zie 25); – Certificeringsmanager (zie 27).
2.2. Activiteiten
2.2.1. Aanwending kennis en ervaring vanuit keuring en certificering (praktijk) in functie van beleidsuitvoering en –ontwikkeling (beleid).
14. De organisatie of instelling verbindt zich om terug te koppelen op basis van kennis en ervaring opgedaan door keuring en certificering naar de betrokken overheden.
15. De organisatie of instelling verbindt zich om de praktijkervaring te gebruiken in de verdere optimalisatie van keurings- en certificeringsactiviteiten. Dit gebeurt na regelmatig overleg met de bedrijven (bv. om nieuwe toepassingen te bespreken).
16. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe ten behoeve van de Vlaamse overheid een jaarverslag te maken met analyses van inputstromen, verwerkingsprocessen en afzet/gebruik van de meststoffen en organische bodemverbeterende middelen.
17. De organisatie of instelling verleent medewerking aan onderzoek in het kader van biologische behandeling van afvalstoffen waaronder o.a. het meedelen en interpreteren van procesparameters, eigenschappen en samenstelling van nieuwe eindproducten.
18. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe de nodige praktijkgegevens ter beschikking te

stellen voor o.m. onderzoek, de voortgangsrapportage van de relevante uitvoeringsplannen en inventaris Biomassa.
19. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe samen te werken met andere beleidsorganen (o.a. VLM-Mestbank, FOD Leefmilieu, OVAM) door het geven van input zodat de overheden de wettelijke verplichtingen op elkaar kunnen afstemmen en in een ruimere beleidscontext opnemen.
2.2.2. Keuring: Monsterneming
20. De organisatie of instelling beschikt over een VLAREL-erkenning, en heeft minstens één personeelslid en geschikt materiaal om zelf de monsternemingen uit te voeren op de bedrijven, of doet hiervoor beroep op een daartoe erkende staalnemer. (zie 13)
21. De organisatie of instelling werkt met erkende laboratoria in onderaanneming voor het uitvoeren van de nodige analyses.
2.2.3. Keuring: Beoordeling van de analyseresultaten
22. De organisatie of instelling heeft relevante kennis en ervaring van de analysemethodes beschreven in het CMA om de resultaten van de analyses goed te kunnen interpreteren.
23. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe deel te nemen aan de werkgroepvergaderingen van de VITO en de OVAM waarin ringtesten en analysemethodieken worden besproken.
24. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe knelpunten m.b.t. analysemethodieken en interpretatie van analyseresultaten te signaleren en te rapporteren aan de betrokken overheden.
2.2.4. Keuring: Controles via bedrijfsaudits en administratieve controles
25. De organisatie of instelling heeft opgeleid personeel om de audits uit te voeren op de bedrijven (zie 13).
26. De organisatie of instelling gebruikt voor de bedrijfscontroles een checklist die alle elementen voor de controle bevat, zoals beschreven in het Algemeen Reglement van de Certificering.
2.2.5. Certificering
27. De organisatie of instelling heeft opgeleid personeel om certificering van de eindproducten uit te voeren (zie 13).
28. Voor de certificering wordt rekening gehouden met alle controlemomenten die de organisatie of instelling nodig acht om een beslissing te kunnen nemen. Dit moet blijken uit een controleplan, als onderdeel van het Kwaliteitshandboek, opgesteld door de organisatie of instelling.
29. De organisatie of instelling houdt bij de keurings- en certificeringsactiviteiten rekening met de principes van het afvalstoffen- en materialenbeleid in een brede beleidscontext (verwerkingshiërarchie, verdunningsverbod ...).
30. De organisatie of instelling verbindt zich ertoe de status van de gecertificeerde bedrijven permanent publiek bekend te maken via zijn website.
31. De organisatie of instelling streeft naar een continue verbetering van het certificeringssysteem (aanvaarding door alle stakeholders, administratieve vereenvoudiging, up-to-date houden).

7.4 Bijlage IV: Analyseprotocol

7.4.1 Pakketten en methodes

7.4.1.1 Inleiding

Een elektronische versie van het Compendium voor Monsterneming en Analyse is online terug te vinden op de website van de VITO: <http://www.emis.vito.be/referentielabo-ovam>

Bij Ministerieel Besluit (MB) wordt het Compendium voor Monsterneming en Analyse (CMA) vastgesteld. Het besluit met de inhoudstabel wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De actuele versie van de methoden, opgenomen in de voormelde inhoudstabel van het meest recente MB

houdende vaststelling van het CMA, moeten steeds toegepast worden, tenzij specifiek vermeld in het besluit.

De indeling van de diverse matrices van meststoffen en bodemverbeterende middelen is omschreven in de methode CMA/5/B.1. Afhankelijk van het type eindproduct moeten specifieke methodes voor de voorbehandeling en analyse worden toegepast.

7.4.1.2 Voor compost, OBA-mest en biologisch behandeld organisch bodemverbeterend middel.

Analysepakket standaard (procesopvolging)

parameter	methode/omschrijving	eenheid
vochtgehalte	CMA/2/IV/1	%
organische stof	CMA/2/IV/3	%/VM
EC (1/5)	CMA/2/IV/13	µS/cm
pH (H ₂ O)	CMA/2/IV/13	-
volumedichtheid	CMA/2/IV/24	
chloriden	CMA/2/IV/6 (§5.1) en CMA/2/I/C	mg/L
totale stikstof	CMA/2/IV/4	%/VM
NH ₄ -N	CMA/2/IV/7	mg/L
NO ₃ -N	CMA/2/IV/7	mg/L
totaal P ₂ O ₅	CMA/2/IV/19	%P ₂ O ₅
onzuiverheden > 2mm	CMA/2/IV/11	%
steentjes > 5mm	CMA/2/IV/11	%
kiemkrachtige zaden	CMA/2/IV/10	#/l
rijpheidsgraad (zelfverhittingstest)	CMA/2/IV/22	

Analysepakket procescontrole

parameter	methode/omschrijving	eenheid
vochtgehalte	CMA/2/IV/1	%
organische stof	CMA/2/IV/3	%/VM
EC (1/5)	CMA/2/IV/13	µS/cm
pH (H ₂ O)	CMA/2/IV/13	-
volumedichtheid	CMA/2/IV/24	
totale stikstof	CMA/2/IV/4	%/VM
NH ₄ -N	CMA/2/IV/7	mg/L
NO ₃ -N	CMA/2/IV/7	mg/L

Supplement voedingselementen

parameter	methode/omschrijving	eenheid
totaal K ₂ O	CMA/2/IV/19	%K ₂ O
totaal CaO	CMA/2/IV/19	%CaO
totaal MgO	CMA/2/IV/19	%MgO
totaal SO ₃	CMA/2/IV/19	%SO ₃

Supplement zware metalen

parameter	methode/omschrijving	eenheid
zware metalen (Cd, Cu, Cr, Ni, Pb en Zn)	CMA/2/IV/19	mg/kg DS

Supplement Kwik en Arseen

parameter	methode/omschrijving	eenheid
Kwik (Hg)	CMA/2/IV/20	mg/kg DS
Arseen (As)	CMA/2/IV/19	mg/kg DS

Supplement kiemremming (fytotoxiciteit)

parameter	methode/omschrijving	eenheid
kiemremming (fytoxiciteit)	CMA/2/IV/12	%

Respiratie via Oxitop® methode

parameter	methode/omschrijving	eenheid
respiratie (Oxitop®)	CMA/2/IV/25	mmolO ₂ /kg VS/h

Organische en anorganische parameters (VLAREMA bijlage 2.3.1.A)

parameter	methode/omschrijving	eenheid
zware metalen	CMA/2/IV/19	mg/kg DS
PAK (16)	CMA/3/W	mg/kg DS
minerale olie -	CMA/3/W	mg/kg DS
PCB	CMA/3/X	mg/kg DS
niet-vluchtige chloorbenzenen	CMA3/X	mg/kg DS

7.4.1.3 Voor digestaat en hieruit afgeleide eindproducten

Analysepakket standaard (procesopvolging)

parameter	methode/omschrijving	eenheid
vochtgehalte	CMA/2/IV/1	%
organische stof	CMA/2/IV/3	%/VM
EC (1/5)	CMA/2/IV/13	%/VM
pH (H ₂ O)	CMA/2/IV/13	µS/cm
volumedichtheid	CMA/2/IV/24	-
Chloriden	CMA/2/IV/6 (§5.1) en CMA/2/I/C	mg/L
totale stikstof	CMA/2/IV/4	%/VM
NH ₄ -N	CMA/2/IV/7	mg/L
NO ₃ -N	CMA/2/IV/7	mg/L
totaal P ₂ O ₅	CMA/2/IV/19	%P ₂ O ₅
onzuiverheden > 2mm ¹⁸	CMA/2/IV/11	%
steentjes > 5mm ¹⁹	CMA/2/IV/11	%
kiemkrachtige zaden	CMA/2/IV/10	#/l

Respiratie via Oxitop® methode

parameter	methode/omschrijving	eenheid
respiratie (Oxitop®)	CMA/2/IV/25	mmolO ₂ /kg VS/h

Analysepakket voedingselementen

parameter	methode/omschrijving	eenheid
totaal K ₂ O	CMA/2/IV/C19	%K ₂ O
totaal CaO	CMA/2/IV/C19	%CaO

¹⁸ Als onzuiverheden bepaald zijn in ruw digestaat, kan deze parameter worden weggelaten bij de analyse van de dunne fractie, concentraat en effluent na biologie

¹⁹ Als steentjes bepaald zijn in ruw digestaat, kan deze parameter worden weggelaten bij de analyse van de dunne fractie, concentraat en effluent na biologie

totaal MgO	CMA/2/IV/C19	%MgO
totaal SO ₃	CMA/2/IV/19	%SO ₃

Organische en anorganische parameters (VLAREMA Bijlage 2.3.1.A)

parameter	methode/omschrijving	eenheid
zware metalen	CMA/2/IV/19	mg/kg DS
PAK (16)	CMA/3/W	mg/kg DS
minerale olie	CMA/3/W	mg/kg DS
PCB	CMA/3/X	mg/kg DS
niet-vluchtige chloorbenzenen	CMA3/X	mg/kg DS

7.4.1.4 Microbiële parameters

parameter	methode/omschrijving	eenheid
E. coli ²⁰	BAM/deel 7/03	KVE/g
Salmonella (aan-/afwezig) ²¹	BAM/deel 7/05	KVE/25 g

7.4.2 Staalnamefrequentie

Het totaal aantal staalnames per jaar en per eindproduct wordt bepaald op basis van de volgende formule:

$$\text{Aantal staalnames per jaar} = 1 + \frac{X}{10.000} \text{ waarbij } X = \text{aandeel inputstromen (ton) zonder mest.}$$

Het maximale aantal stalen wordt afgetoet op 12 stalen per jaar en per eindproduct.

De staalnamedata dienen gelijk verdeeld over het jaar voor te komen.

Het bekomen aantal stalen kan, in geval er meerdere eindproducten worden geproduceerd uit eenzelfde proces, gereduceerd worden in functie van de hoeveelheid input op basis van onderstaande tabel:

Totale input zonder mest (X) (ton/jaar)	EP <3	3 EP	EP >3
Input < 30.000	geen aftrek	geen aftrek	geen aftrek
Input ≥ 30.000	geen aftrek	-1	-2
Input ≥ 50.000	geen aftrek	-2	-3
Input ≥ 70.000	geen aftrek	-3	-4
Input ≥ 90.000	geen aftrek	-4	-5
Input ≥ 110.000	geen aftrek	-5	-6

²⁰ E. coli wordt voor de dierlijke bijproducten bepaald op 5 deelstalen, apart genomen, zoals beschreven in de Europese Verordening Niet voor Menselijke Consumptie Bestemde Dierlijke Bijproducten. Voor eindproducten van uitsluitend plantaardige oorsprong is dit bepaald in 1 deelstaal

²¹ Salmonella wordt voor de dierlijke bijproducten bepaald op 5 deelstalen, apart genomen, zoals beschreven in de Europese Verordening Niet voor Menselijke Consumptie Bestemde Dierlijke Bijproducten. Voor eindproducten van uitsluitend plantaardige oorsprong is dit bepaald in 1 deelstaal.

EP= aantal eindproducten met keuringsattest, inclusief het ruw digestaat waaruit de eindproducten zijn afgeleid

De staalnames worden uitgevoerd door een erkend staalnemer²² (in opdracht van of door de certificeringsinstelling). Er kan worden toegestaan dat tot maximaal 50% van de staalnames wordt uitgevoerd door de producent, wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- een medewerker van het bedrijf heeft een opleiding staalname gevolgd bij VITO/erkend staalnemer;
- in het kwaliteitshandboek van de producent is een procedure monstername opgenomen, die verwijst naar de procedure van het CMA, en een geschikt monsternameformulier wordt gebruikt;
- de resultaten van de eigen analyses worden overhandigd aan de certificeringsinstelling.

De verdeling van het aantal stalen tussen certificeringsinstelling en het bedrijf gebeurt als volgt:

- aantal stalen door de certificeringsinstelling= totaal aantal stalen / 2 (steeds afgerond naar boven, met een minimum van 2 stalen per jaar per eindproduct door de certificeringsinstelling);
- aantal stalen door de producent= het resterend aantal stalen.

Het aantal staalnames en de pakketten voor analyse van deze stalen worden per dossier vastgelegd door de certificeringsinstelling en bij het begin van elk kalenderjaar aan de producent overhandigd.

---

²² De monstername van de eindproducten dient te gebeuren door een erkende instantie in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu d.d. 19 november 2010 (VLAREL), gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering d.d. 1 maart 2013, voor de pakketten MA.2 (monsterneming en monstervoorbehandeling ter plaatse voor gebruik als meststof/bodemverbeterend middel), M-M1 (pakket meststoffen – bemonstering voor anorganische parameters) en M-M3 (pakket meststoffen – bemonstering voor microbiologische parameters).